

Sisukord

- I EÜ asutamislepingu / Euratomi asutamislepingu kohaselt vastu võetud aktid, mille avaldamine on kohustuslik

MÄÄRUSED

Komisjoni määrus (EÜ) nr 600/2008, 25. juuni 2008, millega kehtestatakse kindlad impordiväärtused, et määrata kindlaks teatava puu- ja köögivilja hind piiril	1
★ Komisjoni määrus (EÜ) nr 601/2008, 25. juuni 2008, Gabonist imporditud ja inimtoiduks ettenähtud teatavate kalandustoodete suhtes kohaldatavate kaitsemeetmete kohta ⁽¹⁾	3
Komisjoni määrus (EÜ) nr 602/2008, 25. juuni 2008, impordilitsentside väljaandmise kohta määrusega (EÜ) nr 431/2008 avatud külmutatud veiseliha tariifikvoodi raames esitatud taotluste alusel ajavahemikuks 1. juuli 2008 kuni 30. juuni 2009	6
Komisjoni määrus (EÜ) nr 603/2008, 25. juuni 2008, impordilitsentside väljaandmise kohta määrusega (EÜ) nr 412/2008 avatud töötlemiseks ette nähtud külmutatud veiseliha tariifikvoodi raames esitatud taotluste alusel ajavahemikuks 1. juuli 2008 kuni 30. juuni 2009	7

- II EÜ asutamislepingu / Euratomi asutamislepingu kohaselt vastu võetud aktid, mille avaldamine ei ole kohustuslik

OTSUSED

Nõukogu

2008/486/EÜ:

- ★ Nõukogu otsus, 23. juuni 2008, millega nimetatakse ametisse pooled Euroopa Toiduohutusameti juhatuse liikmed 8

LEPINGUD

Nõukogu

- ★ Teave Euroopa Ühenduse ja Kiribati Vabariigi vahelise kalandusalase partnerluslepingu jõustumiskuupäeva kohta 10

RAHVUSVAHELISTE LEPINGUTEGA LOODUD ORGANITE VASTU VÕETUD AKTID

- ★ Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjoni (UN/ECE) eeskiri nr 12 – ühtsed sätted, mis käsitlevad sõidukite tüübikinnitust seoses juhi kaitsega roolimehhanismi eest kokkupõrke korral 11

-
- III Euroopa Liidu lepingu kohaselt vastu võetud aktid

EUROOPA LIIDU LEPINGU V JAOTISE KOHASOLT VASTU VÕETUD AKTID

- ★ Nõukogu ühismeede 2008/487/ÜVJP, 23. juuni 2008, jalaväemiinide kasutamise, ladustamise, tootmise ja üleandmise keelustamise ning nende hävitamise 1997. aasta konventsiooni ülemaailmse kohaldamise ja rakendamise toetamiseks Euroopa julgeolekustrateegia raames 41

I

(EÜ asutamislepingu / Euratomi asutamislepingu kohaselt vastu võetud aktid, mille avaldamine on kohustuslik)

MÄÄRUSED

KOMISJONI MÄÄRUS (EÜ) nr 600/2008,**25. juuni 2008,****millega kehtestatakse kindlad impordiväärtused, et määrata kindlaks teatava puu- ja köögivilja hind piiril**

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse komisjoni 21. detsembri 2007. aasta määrust (EÜ) nr 1580/2007 millega kehtestatakse nõukogu määruste (EÜ) nr 2200/96, (EÜ) nr 2201/96 ja (EÜ) nr 1182/2007 rakenduseeskirjad puu- ja köögiviljasektoris, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 138 lõiget 1,

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruses (EÜ) nr 1580/2007 on sätestatud vastavalt mitmepoolsete kaubanduslääbirääkimiste Uruguay vooru tulemustele kriteeriumid, mille alusel komisjon kehtestab kindlad impordiväärtused kolmandatest riikidest importi-

misel käesoleva määruse lisas sätestatud toodete ja ajavahemike puhul.

- (2) Kooskõlas eespool nimetatud kriteeriumidega tuleb kehtestada kindlad impordiväärtused käesoleva määruse lisas sätestatud tasemetel,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EÜ) nr 1580/2007 artiklis 138 osutatud kindlad impordiväärtused kehtestatakse vastavalt käesoleva määruse lisale.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub 26. juunil 2008.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 25. juuni 2008

Komisjoni nimel

põllumajanduse ja maaelu arenduse peadirektor

Jean-Luc DEMARTY

⁽¹⁾ ELT L 350, 31.12.2007, lk 1.

LISA

Komisjoni 25. juuni 2008. aasta määrus, millega kehtestatakse kindlad impordiväärtused, et määrata kindlaks teatava puu- ja köögivilja hind piiril

(EUR/100 kg)

CN-kood	Kolmanda riigi kood ⁽¹⁾	Kindel impordiväärtus
0702 00 00	MA	60,9
	MK	34,1
	TR	59,6
	ZZ	51,5
0707 00 05	JO	156,8
	MK	22,9
	TR	83,4
	ZZ	87,7
0709 90 70	JO	216,7
	TR	100,0
	ZZ	158,4
0805 50 10	AR	103,2
	TR	135,6
	US	85,8
	ZA	154,5
	ZZ	119,8
0808 10 80	AR	87,3
	BR	79,0
	CL	90,0
	CN	73,8
	NZ	121,7
	US	94,9
	UY	88,3
	ZA	90,6
	ZZ	90,7
0809 10 00	IL	121,6
	TR	194,6
	ZZ	158,1
0809 20 95	TR	365,3
	US	353,8
	ZZ	359,6
0809 30 10, 0809 30 90	IL	144,8
	US	245,1
	ZZ	195,0
0809 40 05	IL	157,7
	TR	131,9
	ZZ	144,8

⁽¹⁾ Riikide nomenklatuur on sätestatud komisjoni määruuses (EÜ) nr 1833/2006 (ELT L 354, 14.12.2006, lk 19). Kood „ZZ” tähistab „muud päritolu”.

KOMISJONI MÄÄRUS (EÜ) nr 601/2008,**25. juuni 2008,****Gabonist imporditud ja inimtoiduks ettenähtud teatavate kalandustoodete suhtes kohaldatavate kaitsemeetmete kohta****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

nete (välja arvatud värv- ja magusainete) kohta⁽³⁾ on sätestatud sulfitite maksimaalsed tasemed teatavates kalandustoodetes.

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrust (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 53 lõike 1 punkti b,

ning arvestades järgmist:

(1) Määrusega (EÜ) nr 178/2002 on ette nähtud, et tuleb võtta vajalikke meetmeid, kui ilmneb, et kolmandatest riikidest imporditud toit võib tõsiselt ohustada inimeste või loomade tervist või keskkonda ning seda ohtu ei saa rahuldavalt ohjeldada asjaomaste liikmesriikide võetavate meetmetega.

(2) Gabonis 2007. aastal toimunud ühenduse kontrollkäigu ajal tuvastati tõsiseid puudusi seoses Euroopa Ühendusse eksportimiseks ette nähtud teatavate kalandustoodetega. Tõsiseid puudusi tuvastati eelkõige Gaboni ametiasutuste suutlikkuse osas võtta raskemetallide ja sulfitite kõrgete tasemete korral parandusmeetmeid.

(3) Komisjoni 19. detsembri 2006. aasta määruses (EÜ) nr 1881/2006, millega sätestatakse teatavate saasteainete piirnormid toiduainetes,⁽²⁾ on sätestatud raskemetallide lubatud piirmäärad kalandustoodetes.

(4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. veebruari 1995. aasta direktiivis 95/2/EÜ toiduainetes kasutatavate lisaai-

(5) Liikmesriigid peaksid seega viima läbi Gabonist pärit teatavate kalandustoodete asjakohaseid kontrollimisi, kui need saavad ühenduse piirile, et tagada raskemetallide ja sulfitite puhul vastavus vastavalt määrusele (EÜ) nr 1881/2006 ja direktiivile 95/2/EÜ.

(6) Kõnealuste kontrollimiste puhul peavad liikmesriigid kasutama asjakohaseid proovivõtuplaane ja analüütilisi meetodeid. Raskemetallide proovide võtmiseks kohaldatakse komisjoni määrust (EÜ) nr 333/2007.⁽⁴⁾

(7) Määrusega (EÜ) nr 178/2002 on loodud toidu- ja söödaalane kiirhoiatussüsteem, mida tuleks kasutada nõukogu direktiivi 97/78/EÜ⁽⁵⁾ artikli 22 lõikega 2 ette nähtud vastastikuse teabevahetuse nõude täitmiseks. Lisaks hoiavad liikmesriigid komisjoni regulaarsete aruanete kaudu kursis Gabonist imporditavate ja käesoleva määrusega hõlmatud kalandustoodete saadetistest ametliku kontrolli käigus võetud kõikide proovide analüüsitulemustega.

(8) Käesolev määrus tuleks läbi vaadata ühe aasta pärast, võttes arvesse Gaboni pädevate asutuste pakutavaid tagatise ja liikmesriikide tehtud testide tulemusi. Antud tagatiste kontrollimiseks võib olla vajalik uus komisjoni kontrollkäik.

(9) Kõik käesoleva otsuse kohaldamisega seotud kulud kannab kaubasaatja, kaubasaaja või tema agent.

(10) Käesoleva määrusega ette nähtud meetmed on kooskõlas toiduahela ja loomatervishoiu alalise komitee arvamusega,

⁽¹⁾ EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1. Määrust on viimati muudetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 202/2008 (ELT L 60, 5.3.2008, lk 17).

⁽²⁾ ELT L 364, 20.12.2006, lk 5. Määrust on muudetud määrusega (EÜ) nr 1126/2007 (ELT L 255, 29.9.2007, lk 14).

⁽³⁾ EÜT L 61, 18.3.1995, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2006/52/EÜ (ELT L 204, 26.7.2006, lk 10).

⁽⁴⁾ ELT L 88, 29.3.2007, lk 29.

⁽⁵⁾ EÜT L 24, 30.1.1998, lk 9. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2006/104/EÜ (ELT L 363, 20.12.2006, lk 352).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Käesolevat määrust kohaldatakse Gabonist pärit ja nimetoiduks ette nähtud kalandustoodete suhtes, mis on hõlmatud komisjoni määrusega (EÜ) nr 1881/2006 raskemetallide puhul ning direktiiviga 95/2/EÜ sulfitite puhul.

Artikkel 2

1. Liikmesriigid tagavad asjakohaseid proovivõtuplaane ja analüütilisi meetodeid kasutades, et kõik artikliga 1 hõlmatud toodete saadetised läbivad vajaliku kontrolli, et kindlaks teha asjaomaste toodete vastavus määruses (EÜ) nr 1881/2006 sätestatud raskemetallide puhul ja direktiivis 95/2/EÜ sätestatud sulfitite puhul. Raskemetallide puhul tehakse proovivõtmine ja analüüsid vastavalt määrusele (EÜ) nr 333/2007.

2. Liikmesriigid esitavad komisjonile iga kolme kuu järel aruande kõigist artikliga 1 hõlmatud toodete saadetiste ametliku kontrolli käigus tehtud analüüside tulemustest. Kõnealune aruanne esitatakse igale kvartalile järgneval kuul (aprill, juuli, oktoober ja jaanuar).

3. Kasutatakse käesoleva määruse lisas sätestatud ühtset aruandlusvormi.

Artikkel 3

Liikmesriigid ei tohi lubada artiklis 1 nimetatud toodete impordimist, mis ei ole vastavuses artikli 2 lõikes 1 nimetatud sätetega.

Artikkel 4

Kõik käesoleva määruse kohaldamisega seotud kulud kannab kaubasaatja, kaubasaaja või ükskõik kumma agent.

Artikkel 5

Käesolev määrus vaadatakse läbi, arvestades Gaboni pädevate asutuste pakutavaid tagatise ja artiklis 2 osutatud kontrollimiste tulemusi. Antud tagatiste kontrollimiseks võib olla vajalik uus komisjoni kontrollkäik.

Artikkel 6

Käesolev määrus jõustub seitsmendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 25. juuni 2008

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Androulla VASSILIOU

LISA

Artikli 2 lõikes 3 viidatud ühtne aruandlusvorm

Gabonist pärit teatavate kalandustoodete kontrollimiste tulemused seoses raskemetallide ja sulfititega

Andmeid esitav riik:

Aasta:

Kvartal:

Kalandus- toote liik	Proovi kood	Analüüsikuu- päev (pp/kk/aaaa)	Analüüsitud aine [nt Pb, Cd, Hg, sulfit] ⁽¹⁾	Tulemus [mg/kg] ⁽²⁾	Möötemäära- matus (üksnes raske- metallide puhul) [x ± U] ⁽³⁾	Vastab nõuetele [Jah/Ei]	Tuvastuslävi (üksnes raske- metallide puhul) [mg/kg]	Kvantifitseeri- mislävi (üksnes raske- metallide puhul) [mg/kg]

⁽¹⁾ Märkige iga aine eraldi reale.⁽²⁾ Sulfitite puhul esitada tulemus kujul SO₂.⁽³⁾ Kooskõlas määrusega (EÜ) nr 333/2007.

KOMISJONI MÄÄRUS (EÜ) nr 602/2008,**25. juuni 2008,****impordilitsentside väljaandmise kohta määrusega (EÜ) nr 431/2008 avatud külmutatud veiseliha tariifikvoodi raames esitatud taotluste alusel ajavahemikuks 1. juuli 2008 kuni 30. juuni 2009**

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse nõukogu 17. mai 1999. aasta määrust (EÜ) nr 1254/1999 veise- ja vasikalihaturu ühise korralduse kohta, ⁽¹⁾võttes arvesse komisjoni 31. augusti 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1301/2006, millega kehtestatakse ühised eeskirjad, et hallata põllumajandussaaduste ja -toodete imporditariifikvoote, mille suhtes kohaldatakse impordilitsentside süsteemi, ⁽²⁾ eriti selle artikli 7 lõiget 2,

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjoni 19. mai 2008. aasta määrusega (EÜ) nr 431/2008, millega avatakse ajavahemikuks CN-koodi 0202 alla kuuluva külmutatud veiseliha ja CN-koodi

0206 29 91 alla kuuluvate toodete impordi tariifikvoot ning nähakse ette selle haldamine, ⁽³⁾ on avatud tariifikvoot loomalihassektori toodete impordiks.

- (2) Ajavahemikuks 1. juuli 2008 kuni 30. juuni 2009 esitatud impordilitsentside taotlused hõlmavad saadaolevatest kogustest suuremaid koguseid. Seega tuleks kindlaks määrata, millises ulatuses impordilitsentse võib välja anda, määraates taotletud kogustele jaotuskoefitsiendi,

ON VASTU VÖTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Kvoodile järjekorranumbriga 09.4003 määruse (EÜ) nr 431/2008 kohaselt ajavahemikuks 1. juuli 2008 kuni 30. juuni 2009 esitatud impordilitsentside taotlused rahuldatakse 20,564162 % jaotuskoefitsiendi alusel.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub 26. juunil 2008.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 25. juuni 2008

*Komisjoni nimel**põllumajanduse ja maaelu arenduse peadirektor*

Jean-Luc DEMARTY

⁽¹⁾ EÜT L 160, 26.6.1999, lk 21. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1913/2005 (ELT L 307, 25.11.2005, lk 2). Määrus (EÜ) nr 1254/1999 asendatakse 1. juulil 2008 määrusega (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 299, 16.11.2007, lk 1).

⁽²⁾ ELT L 238, 1.9.2006, lk 13. Määrust on muudetud määrusega (EÜ) nr 289/2007 (ELT L 78, 17.3.2007, lk 17).

⁽³⁾ ELT L 130, 20.5.2007, lk 3.

KOMISJONI MÄÄRUS (EÜ) nr 603/2008,**25. juuni 2008,****impordilitsentside väljaandmise kohta määrusega (EÜ) nr 412/2008 avatud töötlemiseks ette nähtud külmutatud veiseliha tariifikvoodi raames esitatud taotluste alusel ajavahemikuks 1. juuli 2008 kuni 30. juuni 2009**

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse nõukogu 17. mai 1999. aasta määrust (EÜ) nr 1254/1999 veise- ja vasikalihaturu ühise korralduse kohta, ⁽¹⁾võttes arvesse komisjoni 31. augusti 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1301/2006, millega kehtestatakse ühised eeskirjad, et hallata põllumajandussaaduste ja -toodete imporditariifikvoote, mille suhtes kohaldatakse impordilitsentside süsteemi, ⁽²⁾ eriti selle artikli 7 lõiget 2,

ning arvestades järgmist:

(1) Komisjoni 8. mai 2008. aasta määrusega (EÜ) nr 412/2008, millega avatakse töötlemiseks ette nähtud külmutatud veiseliha imporditariifikvoot ja sätestatakse selle haldamine ⁽³⁾ on avatud tariifikvoodid loomaliha sektori toodete impordiks.

(2) Kvoodile järjekorranumbriga 09.4057 ajavahemikuks 1. juulist 2008 kuni 30. juunini 2009 esitatud impordilitsentside taotlused hõlmavad saadaolevatest kogustest suuremaid koguseid. Seega tuleks kindlaks määrata, millises ulatuses võib impordilitsentse välja anda, määrates taotletud kogustele jaotuskoefitsiendi(d),

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EÜ) nr 412/2008 kohaselt ajavahemikuks 1. juulist 2008 kuni 30. juunini 2009 esitatud impordilitsentside taotlused kvoodile järjekorranumbriga 09.4057 9,748767 protsendilise jaotuskoefitsiendi alusel.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub 26. juunil 2008.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 25. juuni 2008

Komisjoni nimel

põllumajanduse ja maaelu arenduse peadirektor

Jean-Luc DEMARTY

⁽¹⁾ EÜT L 160, 26.6.1999, lk 21. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1913/2005 (ELT L 307, 25.11.2005, lk 2). Määrus (EÜ) nr 1254/1999 asendatakse 1. juulil 2008 määrusega (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 299, 16.11.2007, lk 1).

⁽²⁾ ELT L 238, 1.9.2006, lk 13. Määrust on muudetud määrusega (EÜ) nr 289/2007 (ELT L 78, 17.3.2007, lk 17).

⁽³⁾ EÜT L 125, 9.5.2008, lk 7.

II

(EÜ asutamislepingu / Euratomi asutamislepingu kohaselt vastu võetud aktid, mille avaldamine ei ole kohustuslik)

OTSUSED

NÕUKOGU

NÕUKOGU OTSUS,

23. juuni 2008,

millega nimetatakse ametisse pooled Euroopa Toiduohutusameti juhatuse liikmed

(2008/486/EÜ)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrust (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 25 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Ühenduste Komisjoni poolt nõukogule esitatud kandidaatide nimekirja,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi seisukohti,

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Toiduohutusameti sõltumatuse, kõrge teadusliku kvaliteedi, läbipaistvuse ja tõhususe tagamine on äärmiselt oluline. Koostöö liikmesriikidega on samuti väga vajalik.

(2) Poolte Euroopa Toiduohutusameti juhatuse liikmete ametiaeg lõpeb 30. juunil 2008.

(3) Kandidaate on analüüsitud eesmärgiga nimetada komisjoni esitatud dokumentide põhjal ning Euroopa Parlamendi seisukohti silmas pidades ametisse seitse uut juhatuse liiget. Eesmärk on tagada võimalikult suur pädevus,

ulatuslikud asjakohased teadmised, näiteks juhtimise ja avaliku halduse alal, ning samas ka võimalikult lai geograafiline jaotumine liidus.

(4) Nendest liikmetest kolmel peab olema tarbijaid ja toiduahela muid huvigruppe esindavates organisatsioonides töötamise kogemus,

ON TEINUD JÄRGMISE OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa Toiduohutusameti juhatuse liikmeteks perioodil 1. juuli 2008 kuni 30. juuni 2012 nimetatakse järgmised isikud:

— Davies, Sue (*)

— Facelli, Piergiuseppe

— Horst, Matthias (*)

— Pogačnik, Milan

— Ruprich, Jiří

— Turunen, Sinikka (*)

— Url, Bernhard.

⁽¹⁾ EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1. Määrust on viimati muudetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 202/2008 (ELT L 60, 5.3.2008, lk 17).

(*) Liige, kellel on tarbijaid ja toiduahela muid huvigruppe esindavates organisatsioonides töötamise kogemus.

Artikkel 2

Käesolev otsus avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

Luxembourg, 23. juuni 2008

Nõukogu nimel
eesistuja
I. JARC

LEPINGUD

NÕUKOGU

Teave Euroopa Ühenduse ja Kiribati Vabariigi vahelise kalandusalase partnerluslepingu jõustumiskuupäeva kohta

Euroopa Ühendus ja Kiribati Vabariigi valitsus teatasid teineteisele vastavalt 15. novembril 2007 ja 29. aprillil 2008 lepingu jõustumiseks vajalike menetluste lõpuleviimisest. ⁽¹⁾

Vastavalt partnerluslepingu artiklile 18 jõustus leping seega 29. aprillil 2008.

⁽¹⁾ ELT L 205, 7.8.2007, lk 3.

RAHVUSVAHELISTE LEPINGUTEGA LOODUD ORGANITE VASTU VÕETUD AKTID

Rahvusvahelise avaliku õiguse alusel omavad õiguslikku toimet ainult ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni originaaltekstid. Käesoleva eeskirja staatust ja jõustumise kuupäeva tuleb kontrollida ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni staatust käsitleva dokumendi TRANS/WP.29/343 viimasest versioonist, mis on kättesaadav Internetis: <http://www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29docstts.html>

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjoni (UN/ECE) eeskiri nr 12 – ühtsed sätted, mis käsitlevad sõidukite tüübikinnitust seoses juhi kaitsega roolimehhanismi eest kokkupõrke korral

Sisaldab kogu kehtivat teksti kuni:

03-seeria muudatuste 3. täiendus – jõustumise kuupäev: 23. märts 2000

1. REGULEERIMISALA

- 1.1. Käesolevat eeskirja kohaldatakse M₁-kategooria mootorsõidukite ja alla 1 500 kg registrimassiga N₁-kategooria sõidukite roolimehhanismide töö suhtes seoses juhi kaitsega laupkokkupõrke korral.
- 1.2. Tootja taotlusel võib käesoleva eeskirja alusel anda tüübikinnituse ka sõidukitele, mida ei ole punktis 1.1 nimetatud.

2. MÕISTED

Käesolevas eeskirjas kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 2.1. *Sõiduki tüübikinnitus* – sõidukitüübi kinnitamine seose juhi kaitsega roolimehhanismi eest kokkupõrke korral.
- 2.2. *Sõidukitüüp* – kategooria mootorsõidukeid, mis ei erine üksteisest selliste oluliste tunnuste poolest nagu:
  - 2.2.1. Sisepõlemismootoriga sõidukid:
    - 2.2.1.1. rooliseadmest eespool oleva sõidukiosa ehitus, mõõtmed, kuju ja koostismaterjalid;
    - 2.2.1.2. sõidukorras sõiduki mass, nagu see on määratletud punktis 2.18.
  - 2.2.2. Elektrimootoriga sõidukid:
    - 2.2.2.1. sõiduki mõõtmed, mass, ehitus, kuju ja koostismaterjalid, jõusüsteemi osade asukoht, aku või jõuaku osade asukoht;
    - 2.2.2.2. sõidukorras sõiduki mass, nagu see on määratletud punktis 2.18.
- 2.3. *Rooliseadme tüübikinnitus* – rooliseadme tüübi kinnitamine seoses juhi kaitsega roolimehhanismi eest kokkupõrke korral.

- 2.4. *Rooliseadme tüüp* – kategooria rooliseadmeid, mis ei erine üksteisest selliste oluliste tunnuste poolest nagu:
- 2.4.1. ehitus, mõõtmed, kuju ja koostismaterjalid.
- 2.5. *Rooliseade* – roolimiseseade, tavaliselt rooliratas, mida liigutab juht.
- 2.6. *Universaalne rooliseade* – rooliseade, mida saab paigaldada mitmele sõidukitüübile, mille puhul rooliseadme roolisamba külge kinnituse erinevus ei mõjuta rooliseadme tööd.
- 2.7. *Turvapadi* – elastne padi, mis rõhu all täitub gaasiga ja:
- 2.7.1. on mõeldud juhi kaitseks löögi eest vastu rooliseadet;
- 2.7.2. täitub seadme abil, mis rakendub sõiduki kokkupõrke korral.
- 2.8. *Roolirõngas* – ringikujuline rooliratta välisrõngas, mida juhi käsi juhtimise ajal tavaliselt hoiab.
- 2.9. *Kodar* – roolirattarõngast roolirattarummuga ühendav varb.
- 2.10. *Roolirattarumm* – tavaliselt rooliseadme keskosas asuv osa, mis:
- 2.10.1. ühendab rooliseadet roolivõlliga,
- 2.10.2. kannab rooliseadme jõumomendi üle roolivõllile.
- 2.11. *Roolirattarummu kese* – roolirattarummu pinnal olev punkt, mis on roolivõlli teljel.
- 2.12. *Rooliseadme tasapind* – rooliratta puhul sile pind, mis jagab roolirattarõnga võrdselt juhi ja sõiduki esiosa vahel.
- 2.13. *Roolivõll* – osa, mis kannab rooliseadmele rakendatud jõumomendi üle rooliseadme korpusesse.
- 2.14. *Roolisammas* – roolivõlli sisaldav korpus.
- 2.15. *Roolimehhanism* – agregaat, mis koosneb rooliseadmest, roolisambast, koostemanustest, roolivõllist, rooliseadme korpusest ja kõigist muudest osadest, nagu need, mis on konstrueeritud energia neelamiseks kokkupõrke puhul vastu rooliseadet.
- 2.16. *Sõitjateruum* – sõitjale mõeldud ruum, mida piiravad katus, põrand, külgseinad, ukсед, välisakna-klaasid ja esivahesein ning sõitjateruumi tagavahesein või tagaistme seljatugi ning vajaduse korral elektrisõiduki jõuaku monoplokki sisaldava kasseti vaheseinad.
- 2.17. *Löökkeha* – jäik peakujuline 165 mm läbimõõduga katsekeha vastavalt käesoleva eeskirja 5. lisa punktile 3.

- 2.18. *Sõidukorras sõiduki mass* – sõiduki mass ilma juhi, sõitjate ja koormata, kuid koos kütuse, jahutusvedeliku, määrdeõli, tööriistade ja varurattaga, kui need kuuluvad tootja poolt kaasaantava standardvarustuse hulka, ning jõuaku kassetiga (kassetidega), kaasa arvatud elektrisõiduki jõuaku monoplokid.
- 2.19. *Monoplokk* – elektrienergiaallika väikseim plokk.
- 2.20. *Jõuaku* – plokkide komplekt, mis moodustab elektrienergiaallika.
- 2.21. *Jõuaku kassett* – ühte või mitut monoplokki sisaldav kassett; sõidukis võib olla kas üks, mitu või mitte ühtegi kassetti.
3. TÜÜBIKINNITUSE TAOTLEMINE
- 3.1. **Sõidukitüüp**
- 3.1.1. Sõiduki tüübi kinnituse taotluse seoses juhi kaitsega roolimehhanismi eest kokkupõrke korral esitab sõiduki tootja või tema ametlik esindaja.
- 3.1.2. Taotlusega peavad olema kaasas allpool nimetatud dokumendid kolmes eksemplaris ning järgmised üksikasjalikud andmed:
- 3.1.2.1. sõidukitüübi üksikasjalik kirjeldus seoses rooliseadmest eespool oleva sõidukiosa ehituse, mõõtmete, kuju ja koostismaterjalidega;
- 3.1.2.2. roolimehhanismi ning selle sõiduki šassiile ja kerele kinnitamise piisavalt üksikasjalikud joonised ettenähtud mõõtkavas;
- 3.1.2.3. roolimehhanismi tehniline kirjeldus;
- 3.1.2.4. sõidukorras sõiduki mass;
- 3.1.2.5. tõend selle kohta, et rooliseade on saanud tüübi kinnituse vastavalt eeskirja punktile 5.2, kui see on kohaldatav;
- 3.1.2.6. tõend selle kohta, et roolimehhanism vastab eeskirja nr 94 muudatuste seeria 01 punktis 5.2.2 toodud tehnilistele nõuetele, kui taotleja esitab tüübi kinnituse taotluse vastavalt punktile 5.1.2;
- 3.1.2.7. tõend selle kohta, et rooliseade vastab eeskirja nr 94 muudatuste seeria 01 punktides 5.2.1.4 ja 5.2.1.5 toodud tehnilistele nõuetele, kui taotleja esitab tüübi kinnituse taotluse vastavalt punktile 5.2.1.
- 3.1.3. Tüübi kinnituskatsete tegemise eest vastutavale tehnilisele teenistusele tuleb esitada järgmised näidised:
- 3.1.3.1. punktis 5.1 nimetatud katsete tegemiseks kinnitatavat sõidukitüüpi esindav sõiduk;
- 3.1.3.2. tootja äranägemisel ning kokkuleppel tehnilise teenistusega kas veel üks sõiduk või sõiduki osad, mida loetakse punktides 5.2 ja 5.3 osutatud katsete seisukohast oluliseks.
- 3.1.3.3. Pädev asutus peab tegema kindlaks, kas on olemas rahuldav kord toodangu vastavuse tõhusa kontrolli tagamiseks enne tüübi kinnituse andmist.

3.2. Rooliseadme tüüp

- 3.2.1. Rooliseadme tüübikinnituse taotluse seoses juhi kaitsega roolimehhanismi eest kokkupõrke korral peab esitama sõiduki tootja või tema ametlik esindaja.
- 3.2.2. Taotlusega peavad olema kaasas allpool nimetatud dokumendid kolmes eksemplaris ning järgmised üksikasjalikud andmed:
- 3.2.2.1. rooliseadme tüübi üksikasjalik kirjeldus seoses rooliseadme ehituse, mõõtmete ja koostismaterjalidega.
- 3.2.2.2. roolimehhanismi ning selle sõiduki šassiile ja kerele kinnitamise piisavalt üksikasjalikud joonised ettenähtud mõõtkavas;
- 3.2.2.3. tõend selle kohta, et rooliseade vastab eeskirja nr 94 muudatuste seeria 01 punktides 5.2.1.4 ja 5.2.1.5 toodud tehnilistele nõuetele, kui taotleja esitab tüübikinnituse taotluse vastavalt punktile 5.2.1.
- 3.2.3. Punktides 5.2 ja 5.3 osutatud katsete tegemiseks tuleb tüübikinnituskatsete eest vastutavale tehnilisele teenistusele esitada kinnitatava rooliseadme tüüpi esindav rooliseade ja tootja äranägemisel ning kokkuleppel tehnilise teenistusega need sõiduki osad, mis on katsete jaoks olulised.

4. TÜÜBIKINNITUS

- 4.1. Tüübikinnitustunnistusele tuleb lisada punktis 4.1.1 või 4.1.2 esitatud näidisele vastav tunnistus:
- 4.1.1. punktis 3.1 nimetatud taotluste puhul lisa 1A;
- 4.1.2. punktis 3.2 nimetatud taotluste puhul lisa 1B.

4.2. Sõidukitüüp

- 4.2.1. Kui käesoleva eeskirja kohaselt tüübikinnituse saamiseks esitatud sõidukitüüp vastab käesoleva eeskirja punktide 5 ja 6 ning 4., 5., ja 6. lisa nõuetele, antakse sellele sõidukitüübile kinnitus.
- 4.2.2. Igale kinnitatud tüübile antakse tüübikinnitusnumber. Selle esimesed kaks kohta (praegu 03, mis vastab 24. augustil 1993 jõustunud muudatuste seeriale 03) näitavad kinnituse andmise ajaks käesolevas eeskirjas kõige viimati tehtud peamisi tehnilisi muudatusi kajastavat muudatuste seeriat. Üks ja seesama kokkuleppeosaline ei või anda sama numbrit teist tüüpi roolimehhanismiga varustatud samale sõidukitüübile ega teisele punktis 2.2 määratletud sõidukitüübile.
- 4.2.3. Teade sõidukitüübile käesoleva eeskirja kohase tüübikinnituse andmise või tüübikinnituse laiendamise või tüübikinnituse andmisest keeldumise kohta esitatakse käesolevat eeskirja rakendavatele kokkuleppeosalistele käesoleva eeskirja lisa 1A esitatud näidisele vastaval vormil.

- 4.2.4. Igale käesoleva eeskirja kohaselt kinnitatud sõidukitüübile vastavale sõidukile tuleb kinnitada tüübikinnituse vormil kindlaksmääratud hästi märgatavas ja kergesti juurdepääsetavas kohas rahvusvaheline tüübikinnitusmärk, mis koosneb:
- 4.2.4.1. ringiga ümbritsetud E-tähest, millele järgneb tüübikinnituse andnud riigi tunnusnumber; ⁽¹⁾
- 4.2.4.2. käesoleva eeskirja numbrist, millele järgneb R-täht, sidekriips ja tüübikinnitusnumber, mis asuvad punktis 4.2.4.1 nimetatud ringist paremal.
- 4.2.5. Kui sõiduk vastab ühe või mitme kokkuleppele lisatud muu eeskirja alusel kinnitatud sõidukitüübile riigis, mis on sellele käesoleva eeskirja alusel andnud tüübikinnituse, ei ole punktis 4.2.4.1 kirjeldatud sümbolit tarvis korrata; sellisel juhul paigutatakse kõigi eeskirjade numbrid, mille alusel on sõidukitüüp käesoleva eeskirja kohaselt tüübikinnituse andnud liikmesriigis kinnitatud, samuti vastavad tüübikinnituste numbrid ja täiendavad sümboolid punktis 4.2.4.1 kirjeldatud sümboolist paremale tulpa.
- 4.2.6. Tüübikinnitusmärk peab olema selgesti loetav ja kustumatu.
- 4.2.7. Tüübikinnitusmärk kinnitatakse tootja paigaldatud sõiduki andmeplaadi lähedusse või selle peale.

4.3. Rooliseadme tüüp

- 4.3.1. Kui käesoleva eeskirja kohaselt eraldi kinnituse saamiseks esitatud rooliseade vastab punktide 5 ja 6 ning 4., 5. ja 6. lisa nõuetele, antakse sellele rooliseadme tüübile kinnitus. Seda kohaldatakse üksnes ilma turvapadjata rooliseadmete suhtes.
- 4.3.2. Igale kinnitatud tüübile antakse tüübikinnitusnumber. Selle esimesed kaks kohta (praegu 03, mis vastab 24. augustil 1993 jõustunud muudatuste seeriale 03) näitavad kinnituse andmise ajaks käesolevas eeskirjas kõige viimati tehtud peamisi tehnilisi muudatusi kajastavat muudatuste seeriat. Üks ja seesama kokkuleppeosaline ei või anda sama numbrit teisele eespool punktis 2.4 määratletud rooliseadme tüübile.
- 4.3.3. Teade rooliseadmetüübile käesoleva eeskirja kohase kinnituse andmise, kinnituse laiendamise või kinnituse andmisest keeldumise kohta esitatakse käesolevat eeskirja rakendavatele kokkuleppeosalistele käesoleva eeskirja 1.B lisas esitatud näidisele vastaval vormil.
- 4.3.4. Igale käesoleva eeskirja kohaselt kinnitatud rooliseadmetüübile vastavale rooliseadmele tuleb kinnitada tüübikinnituse vormil kindlaksmääratud hästi märgatavas ja kergesti juurdepääsetavas kohas rahvusvaheline tüübikinnitusmärk, mis koosneb:
- 4.3.4.1. ringiga ümbritsetud E-tähest, millele järgneb tüübikinnituse andnud riigi tunnusnumber ⁽²⁾;

⁽¹⁾ 1 – Saksamaa, 2 – Prantsusmaa, 3 – Itaalia, 4 – Madalmaad, 5 – Rootsi, 6 – Belgia, 7 – Ungari, 8 – Tšehhi Vabariik, 9 – Hispaania, 10 – Jugoslaavia, 11 – Ühendkuningriik, 12 – Austria, 13 – Luksemburg, 14 – Šveits, 15 (vaba), 16 – Norra, 17 – Soome, 18 – Taani, 19 – Rumeenia, 20 – Poola, 21 – Portugal, 22 – Venemaa Föderatsioon, 23 – Kreeka, 24 – Iirimaa, 25 – Horvaatia, 26 – Sloveenia, 27 – Slovakkia, 28 – Valgevene, 29 – Eesti, 30 (vaba), 31 – Bosnia ja Hertsegoviina, 32 – Läti, 33 (vaba), 34 – Bulgaaria, 35–36 (vaba), 37 – Türgi, 38–39 (vaba), 40 – endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik, 41 (vaba), 42 – Euroopa Ühendus (tüübikinnitusi annavad Euroopa Ühenduse liikmesriigid, kes kasutavad oma ECE tüübikinnitusmärke), 43 – Jaapan, 44 (vaba), 45 – Austraalia, 46 – Ukraina. Edasised numbrid antakse muudele riikidele kronoloogilises järjekorras, kui nad ratifitseerivad kokkuleppe, milles käsitletakse ratassõidukitele ning neile paigaldatavatele ja/või nendel kasutatavatele seadmetele ja osadele ühtsete tehniliste nõuete kehtestamist ning nende nõuete alusel antud tüübikinnituste vastastikuse tunnustamise tingimusi, või ühinevad selle kokkuleppega, kusjuures Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretär teatab kokkuleppeosalistele nendele riikidele antud numbritest.

⁽²⁾ Vt punkti 4.2.4.1 joonealust märkust.

- 4.3.4.2. tüübikinnitusnumber on paigutatud ringi alla;
- 4.3.4.3. punkti 5.2.1. kohase tüübikinnitususe korral sümbol R94-01.
- 4.3.5. Tüübikinnitusmärk peab olema selgesti loetav ja kustumatu.
- 4.4. Tüübikinnitusmärgi paigutuse näidised on esitatud käesoleva eeskirja 2. lisas.
5. TEHNILISED NÕUDED
- 5.1. Kui sõidukorras ja mannekeenita tühimagiga sõiduk kokkupõrkekatsete korral liigub kiirusega 48,3 km/h (30 miili/h), ei tohi roolisamba ülemine osa ja selle völli liikuda ei tahapoole, sõiduki pikiteljega horisontaalselt ega paralleelselt rohkem kui 12,7 cm ega vertikaalselt ülespoole mitte rohkem kui 12,7 cm sõidukipunkti suhtes, mida ei ole kokkupõrge mõjutanud. ⁽¹⁾
- 5.1.1. Elektrimootoriga autodel tehakse punktis 5.1 kirjeldatud kokkupõrkekatsed nii, et jõuaku pealüliti on sisse lülitatud. Lisaks peavad olema katse ajal ja pärast katset täidetud järgmised nõuded.
- 5.1.1.1. Monoplokid peavad jääma oma kohale.
- 5.1.1.2. Vedel elektrolüüt ei tohi lekkida sõitjateruumi; mõningane leke väljaspool sõidukit on lubatud juhul, kui jõuakust lekib esimesel katsejärgsel tunnil alla 7 % seal olevast vedelast elektrolüüdist.
- 5.1.2. Punkti 5.1 nõudeid tuleb täita, kui sellise roolisüsteemiga varustatud sõiduk vastab eeskirja nr 94 muudatuste seeria 01 punktis 5.2.2 esitatud tehnilistele nõuetele.
- 5.2. Kui mannekeeni ülakeha põrkab vastu rooliseadet suhtelise kiirusega 24,1 km/h (15 miili/h), ei tohi rooliseadme poolt mannekeenile rakendatud jõud ületada 1 111 daN.
- 5.2.1. Turvapadjaga varustatud rooliseadme puhul loetakse punkti 5.2 nõuded täidetuks, kui sellise roolisüsteemiga varustatud sõiduk vastab eeskirja nr 94 muudatuste seeria 01 punktides 5.2.1.4 ja 5.2.1.5 esitatud tehnilistele nõuetele.
- 5.3. Kui koosõlas 5. lisa katsetuskorrale põrkab löökkeha vastu rooliseadet suhtelise kiirusega 24,1 km/h, ei tohi löökkeha aeglustus ületada kumulatiivselt 80 g enam kui 3 millisekundi jooksul. Kanali sagedusklassis 600 Hz peab aeglustus olema alati alla 120 g.
- 5.4. Rooliseade peab olema konstrueeritud, valmistatud ja paigaldatud nii, et:
- 5.4.1. enne punktides 5.2 ja 5.3 nõutavat kokkupõrkekatsed ei tohi rooliseadme juhypoolel pinnal, mida võib puutuda 165 mm läbimõõduga kera, olla mingeid ebatasasusi ega teravaid servi, mille kumerusraadius on alla 2,5 mm.

⁽¹⁾ Vt 3. lisa punkti 3.1.

- 5.4.1.1. Pärast punktides 5.2 ja 5.3 nõutavat kokkupõrkekatset ei tohi rooliseadme juhipoosel pinnal olla teravaid ega konarlikke servi, mis võiksid suurendada juhi vigastuste saamise või nende tõsiduse ohtu. Pinnas olevatele väikestele lõhedele ja pragudele ei pöörata tähelepanu.
- 5.4.1.1.1. Väljaulatava osa puhul, mis koosneb osast, mille materjali Shore'i kõvadus A on alla 50 ja mis on paigaldatud jäigale alusele, kohaldatakse punkti 5.4.1.1 nõudeid ainult jäiga aluse suhtes.
- 5.4.2. Rooliseade tuleb konstrueerida, valmistada ja paigaldada nii, et sellel ei ole selliseid osi või liseseadmeid, kaasa arvatud helisignaali kontrollseade ja koostemanused, mis võiksid tavaliste juhtimisliigutuste puhul haakuda juhi riietesse või ehetesse.
- 5.4.3. Rooliseadmed, mis ei ole ette nähtud kuuluma originaalvarustuse hulka, peavad vastama tehnilistele nõuetele, kui neid katsetatakse kooskõlas 4. lisa punktiga 2.1.3 ja 5. lisa punktiga 2.3.
- 5.4.4. Universaalsete rooliseadmete puhul peavad nõuded olema täidetud:
- 5.4.4.1. roolisamba iga nurga puhul; selle all mõistetakse, et katsed tuleb läbi viia vähemalt roolisamba suurima ja väikseima nurga juures kõigi tüübikinnitusega sõidukitüüpide puhul, mille jaoks need rooliseadmed on mõeldud;
- 5.4.4.2. löökkeha ja mannekeeni ülakeha igas võimalikus asendis rooliseadme suhtes; selle all mõistetakse, et katsed tuleb läbi viia vähemalt keskmises asendis kõigi tüübikinnituse saanud sõidukitüüpide puhul, mille jaoks need rooliseadmed on mõeldud. Kui kasutatakse roolisammast, peab see olema sellist tüüpi, mis vastab halvimatele tingimustele.
- 5.4.5. Kui ühte tüüpi rooliseadme kohandamiseks erinevatele roolisammastele kasutatakse adapterit ning kui suudetakse näidata, et nende adapteritega on süsteemi energiat neelavad omadused samad, võib kõik katsed teha üht tüüpi adapteriga.
6. KATSED
- 6.1. Eespool punktis 5 ettenähtud nõuete täitmist kontrollitakse 3., 4. ja 5. lisa esitatud meetoditel. Kõik mõõtmised tuleb teha ISO 6487-1987 alusel.
- 6.2. Tüübikinnitusi väljaandva asutuse äranägemisel võib siiski lubada muude katsete tegemist, kui nende samaväärsust saab tõestada. Sellisel juhul lisatakse tüübikinnitusdokumentidele protokoll, milles kirjeldatakse kasutatud meetodeid ja saadud tulemusi.
7. SÕIDUKI JA ROOLISEADME TÜÜBI MUUTMINE NING TÜÜBIKINNITUSE LAIENDAMINE
- 7.1. Igast sõidukitüübi või rooliseadmetüübi või nende mõlema muudatusest tuleb teatada sõiduki või rooliseadme tüübi kinnitanud haldusasutusele. See asutus võib:
- 7.1.1. pidada ebatõenäoliseks, et tehtud muudatused põhjustavad märgatavat ebasoovitavat mõju, ja leida, et sõidukitüüp vastab igal juhul nõuetele, või

- 7.1.2. nõuda katsetuste eest vastutavalt tehniliselt teenistuselt edasiste katsete protokollid.
- 7.2. Ilma et see piiraks punkti 7.1 sätete kohaldamist, ei loeta sõidukitüübi muudatuseks sõiduki varianti, mille mass sõidukorras olekus on väiksem kui sõidukil, millele on tüübikinnituskatse tehtud.
- 7.3. Muudetud tüübi kinnitamisest või sellest keeldumisest teatatakse käesolevat eeskirja rakendavatele kokkuleppeosalistele punktis 4.2.3 või 4.3.3 kindlaksmääratud korras.
- 7.4. Tüübikinnituse laienduse andnud pädev asutus annab tüübikinnituse laiendusele seerianumbri ja esitab käesolevat eeskirja rakendavatele 1958. aasta kokkuleppe osalistele selle kohta teate käesoleva eeskirja 1.A või 1.B lisas esitatud näidise kohasel vormil.
8. TOODANGU VASTAVUS NÕUETELE
- 8.1. Käesoleva eeskirja alusel tüübikinnituse saanud sõidukid ja rooliseadmed peavad olema valmistatud nii, et punktide 5 ja 6 nõudeid järgides vastaksid nad kinnitatud tüübile.
- 8.2. Punkti 8.1 nõuete täitmises veendumiseks tuleb tooteid nõuetekohaselt kontrollida.
- 8.3. Eelkõige peab tüübikinnituse omanik:
- 8.3.1. tagama sõiduki ja rooliseadme kvaliteedi tõhusa kontrollimise korra olemasolu;
- 8.3.2. pääsema juurde katseseadmetele, mis on vajalikud iga kinnitatud tüübi vastavuse kontrollimiseks;
- 8.3.3. tagama katsetulemuste registreerimise ning lisatud dokumentide kättesaadavuse ajavahemikus, mis määratakse kindlaks kokkuleppel haldusasutusega;
- 8.3.4. analüüsima iga liiki katsete tulemusi, et kontrollida sõiduki ja rooliseadme karakteristikuid ja tagada nende vastavus nõuetele, võttes arvesse tööstustoodangu puhul lubatud varieerumist;
- 8.3.5. tagama, et iga tüüpi sõiduki- ja rooliseadmetüübi puhul tehakse vähemalt mõõtmistega seotud katsed;
- 8.3.6. tagama, et kui kõnealust liiki katses ilmneb mis tahes näidise või katseeksemplari mittevastavus nõuetele, valitakse uued näidised ja katset korratakse. Tuleb astuda kõik vajalikud sammud, et taastada asjaomase toodangu vastavus nõuetele.
- 8.4. Tüübikinnituse andnud pädev asutus võib igal ajal kontrollida igas tootmisüksuses rakendatavaid vastavuskontrolli meetodeid.
- 8.4.1. Iga kontrolli puhul tuleb väliskontrollijale esitada katsetulemused ja toodangu ülevaatusetulemused.
- 8.4.2. Kontrollija võib pisteliselt valida näidiseid katsetamiseks tootja laboris. Näidiste miinimumarvu võib kindlaks määrata tootja enda tehtud kontrollimiste tulemuste alusel.
- 8.4.3. Kui kontrollimise tase osutub ebarahuldavaks või kui on vaja kontrollida punkti 8.4.2 alusel tehtud katsete kehtivust, võib kontrollija valida välja näidised, mis saadetakse tüübikatsetusi teinud tehnilisele teenistusele.

- 8.4.4. Pädev asutus võib teha kõiki käesoleva eeskirjaga ettenähtud katseid. Kontrollimiste tavapärane, pädeva asutuse kinnitatud sagedus on kord aastas. Kui sellise kontrolli käigus saadakse ebarahuldavaid tulemusi, tagab pädev asutus, et võetakse kõik vajalikud meetmed toodangu vastavuse võimalikult kiireks taastamiseks.
9. SANKTSIOONID TOODANGU MITTEVASTAVUSE KORRAL
- 9.1. Sõidukile või rooliseadmele käesoleva eeskirja kohaselt antud tüübikinnituse võib tunnistada kehtetuks, kui punktis 8.1 kehtestatud nõuded ei ole täidetud või kui väljavalitud sõiduk (sõidukid) või rooliseade (rooliseadmed) ei läbi punktis 8.2 nimetatud kontrolli.
- 9.2. Kui käesolevat eeskirja kohaldav kokkuleppeosaline tühistab tema poolt eelnevalt antud tüübikinnituse, teatab ta sellest kohe teistele käesolevat eeskirja kohaldavatele kokkuleppeosalistele käesoleva eeskirja 1.A või 1.B lisas (olenevalt olukorrast) esitatud vormi kohase teatisega.
10. JUHISED
- Kui rooliseadmetüüp tarnitakse sõidukist eraldi, peab pakkimis- ja paigaldusjuhistel olema selgelt märgitud, millisele sõidukitüübile see on mõeldud.
11. TOOTMISE LÕPETAMINE
- Kui käesoleva eeskirja kohase tüübikinnituse omanik lõpetab kinnituse saanud sõiduki- või rooliseadmetüübi tootmise, peab ta sellest teatama kinnituse andnud asutusele. Asjakohase teatise saamisel teatab asutus sellest teistele käesolevat eeskirja kohaldavatele 1958. a kokkuleppe osalistele käesoleva eeskirja 1.A või 1.B lisas (olenevalt olukorrast) esitatud vormi kohase teatisega.
12. TÜÜBIKINNITUSKATSETE TEGEMISE EEST VASTUTAVATE TEHNILISTE TEENISTUSTE JA HALDUSUTUSTE NIMED JA AADRESSID
- Käesolevat eeskirja rakendavad kokkuleppeosalised esitavad Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni sekretariaadile tüübikinnituskatsete tegemise eest vastutavate tehniliste teenistuste nimed ja aadressid ning tüübikinnituse andvate haldusasutuste nimed ja aadressid, kellele tuleb saata teistes riikides väljaantud tunnistused tüübikinnituse andmise, tüübikinnituse laiendamise, sellest keeldumise või tüübikinnituse tühistamise kohta.
13. ÜLEMINEKUSÄTTED
- 13.1. Alates muudatuste seeria 03 ametliku jõustumise kuupäevast ei tohi kokkuleppeosalised lükata tagasi tüübikinnitustaotlust, mis on esitatud vastavalt käesolevale eeskirjale, mida on muudetud muudatuste seeriaga 03.
- 13.2. **Sõidukitüübi kinnitamine**
- 13.2.1. 36 kuu möödumisel päevast, mis järgneb punktis 13.1 nimetatud ametliku jõustumise kuupäevale, annavad käesolevat eeskirja kohaldavad kokkuleppeosalised tüübikinnituse M₁-kategorია eestjuhivatele sõidukitele ja alla 1,5tonniste N₁-kategorია sõidukitele ainult juhul, kui sõidukitüüp vastab käesoleva eeskirja nõuetele, mida on muudetud muudatuste seeriaga 03, välja arvatud käesoleva eeskirja punktis 5.1 sätestatud normid, mis käsitlevad roolisamba suurimat püstsuunalist nihet ning mida uutel tüübikinnitustel kohaldatakse pärast 12 kuu möödumist.

- 13.2.2. 48 kuu möödumisel päevast, mis järgneb punktis 13.1 nimetatud ametliku jõustumise kuupäevale, annavad käesolevat eeskirja kohaldavad kokkuleppeosalised tüübikinnituse M₁-kategooria sõidukitele, mis ei ole eestjuhitavad, ainult juhul, kui sõidukitüüp vastab käesoleva eeskirja nõuetele, mida on muudetud muudatuste seeriaga 03.
- 13.2.3. 60 kuu möödumisel päevast, mis järgneb punktis 13.1 nimetatud ametliku jõustumise kuupäevale, võivad käesolevat eeskirja kohaldavad kokkuleppeosalised keelduda tunnustamast sõidukite tüübikinnitusi, mis ei ole antud käesoleva eeskirja muudatuste seeria 03 kohaselt.
- 13.3. **Rooliseadme tüübi kinnitamine**
- 13.3.1. 24 kuu möödumisel päevast, mis järgneb punktis 13.1 nimetatud ametliku jõustumise kuupäevale, annavad käesolevat eeskirja kohaldavad kokkuleppeosalised tüübikinnituse ainult juhul, kui rooliseadme tüüp vastab käesoleva eeskirja nõuetele, mida on muudetud muudatuste seeriaga 03.
- 13.3.2. 36 kuu möödumisel päevast, mis järgneb punktis 13.1 nimetatud ametliku jõustumise kuupäevale, võivad käesolevat eeskirja kohaldavad kokkuleppeosalised keelduda tunnustamast rooliseadme tüübikinnitusi, mis ei ole antud käesoleva eeskirja muudatuste seeria 03 kohaselt.
- 13.3.3. Alates muudatuste seeria 03 2. täienduse ametliku jõustumise kuupäevast ei anna kokkuleppeosalised eraldi tüübikinnitusi turvapadjaga varustatud rooliseadme tüübile.
- 13.3.4. Alates muudatuste seeria 03 2. täienduse ametliku jõustumise kuupäevast võivad kokkuleppeosalised keelduda tunnustamast turvapadjaga varustatud rooliseadme tüübi eraldi tüübikinnitusi.
-

I.A LISA

TEATIS

(suurim formaat: A4 (210 x 297 mm))

Välja andnud: Ametiasutuse nimi:

.....

.....

.....

milles käsitletakse: ⁽²⁾ TÜÜBIKINNITUSE ANDMIST
 TÜÜBIKINNITUSE LAIENDAMIST
 TÜÜBIKINNITUSE ANDMISEST KEELDUMIST
 TÜÜBIKINNITUSE TÜHISTAMIST
 TOOTMISE LÕPETAMIST

rooliseadme puhul seoses juhi kaitsega roolimehhanismi eest kokkupõrke korral vastavalt eeskirjale nr 12.

Tüübikinnitus nr ..... Tüübikinnituse laiendus nr .....

1. Sõiduki kaubanimi või -märk .....
2. Sõidukitüüp .....
3. Tootja nimi ja aadress .....
4. Tootja esindaja nimi ja aadress (vajaduse korral) .....
5. Roolimehhanismi ja nende sõidukiosade lühiiseloostus, mis on seotud juhi kaitsega roolimehhanismi eest kokkupõrke korral .....
6. Sõiduki mass katse ajal .....
- esitelg: .....
- tagatelg: .....
- kokku: .....
7. Sõiduki tüübikinnituskatseks esitamise kuupäev .....
8. Tüübikinnituskatsete eest vastutav tehniline teenistus .....
9. Tehnilise teenistuse poolt koostatud katseprotokolli kuupäev .....
10. Tehnilise teenistuse poolt koostatud katseprotokolli number .....
11. Tüübikinnitus antud/selle andmisest keeldunud/seda laiendatud/tüübikinnitus tühistatud ⁽²⁾
12. Tüübikinnitusemärgi asukoht sõidukil .....
13. Koht .....
14. Kuupäev .....
15. Allkiri .....
16. Käesolevale teatisele on lisatud dokumentide nimekiri, mida säilitatakse tüübikinnituse andnud haldusteenistuses ning millele taotluse esitamise korral võimaldatakse juurdepääs.

⁽¹⁾ Tüübikinnituse andnud, seda laiendanud, selle andmisest keeldunud või selle tühistanud riigi tunnusnumber (vt tüübikinnitust käsitlevaid käesoleva eeskirja sätteid).

⁽²⁾ Mittevajalik maha tõmmata.

1.B LISA

TEATIS

(suurim formaat: A4 (210 × 297 mm))

Välja andnud: Ametiasutuse nimi:

.....

.....

.....

milles käsitletakse: ⁽²⁾ TÜÜBIKINNITUSE ANDMIST
 TÜÜBIKINNITUSE LAIENDAMIST
 TÜÜBIKINNITUSE ANDMISEST KEELDUMIST
 TÜÜBIKINNITUSE TÜHISTAMIST
 TOOTMISE LÕPETAMIST

rooliseadme puhul seoses juhi kaitsega roolimehhanismi eest kokkupõrke korral vastavalt eeskirjale nr 12.

Tüübikinnitus nr ..... Tüübikinnituse laiendus nr .....

1. Rooliseadme kaubanimi või -märk .....
2. Tootja nimi ja aadress .....
3. Tootja esindaja nimi ja aadress (vajaduse korral) .....
4. Sõidukitüüp, millele rooliseade kavatakse paigaldada .....
5. Kokkupõrke korral juhti roolimehhanismi eest kaitsvate rooliseadme ja sõidukiosade lühiiseloostus .....
6. Rooliseadme tüübikinnituskatseks esitamise kuupäev .....
7. Tüübikinnituskatsete eest vastutav tehniline teenistus .....
8. Tehnilise teenistuse poolt koostatud katseprotokolli kuupäev .....
9. Tehnilise teenistuse poolt koostatud protokolli number .....
10. Tüübikinnitus antud/selle andmisest keeldunud/seda laiendatud/tüübikinnitus tühistatud ⁽²⁾
11. Tüübikinnitusemärgi asukoht rooliseadmel .....
12. Koht .....
13. Kuupäev .....
14. Allkiri .....
15. Käesolevale teatisele on lisatud dokumentide nimekiri, mida säilitatakse tüübikinnituse andnud haldusteenistuses ning millele taotluse esitamise korral võimaldatakse juurdepääs.

⁽¹⁾ Tüübikinnituse andnud, seda laiendanud, selle andmisest keeldunud või selle tühistanud riigi tunnusnumber (vt tüübikinnitust käsitlevaid käesoleva eeskirja sätteid).

⁽²⁾ Mittevajalik maha tõmmata.

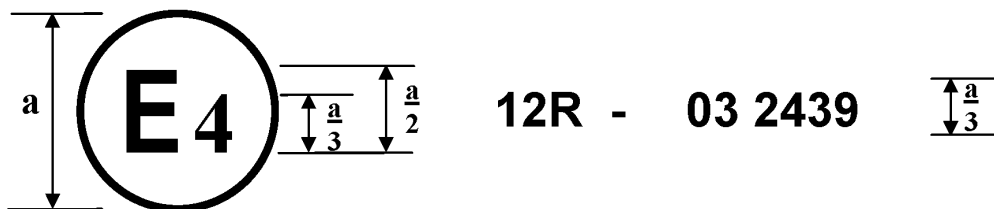

2. LISA

TÜÜBIKINNITUSMÄRGI PAIGUTUS

NÄIDIS A

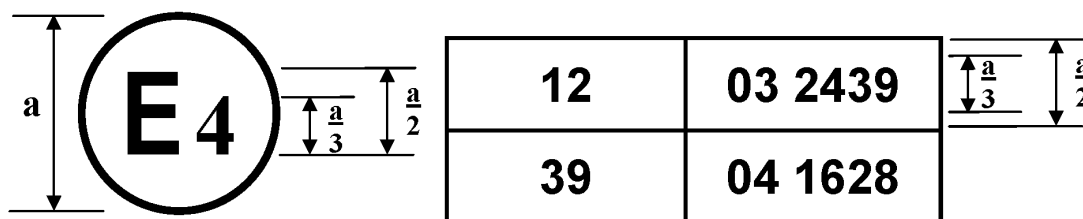
(vt käesoleva eeskirja punkti 4.2.4)

a = vähemalt 8 mm

Sõidukile kinnitatud eespool kujutatud tüübiikinnitusmärk näitab, et asjaomane sõidukitüüp on seoses juhi kaitsega roolimehhanismi eest kokkupõrke korral saanud tüübiikinnituse Madalmaades (E 4) vastavalt eeskirjale nr 12. Tüübiikinnitusnumber näitab, et tüübiikinnitus on antud vastavalt eeskirjale nr 12, mida on muudetud muudatuste seeriaga 03.

NÄIDIS B

(vt käesoleva eeskirja punkti 4.2.5)

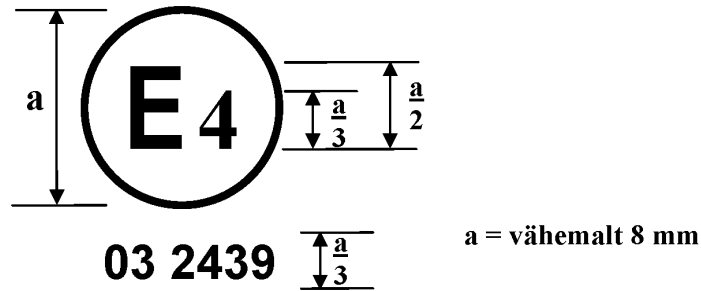
a = vähemalt 8 mm

Sõidukile kinnitatud eespool kujutatud tüübiikinnitusmärk näitab, et asjaomane sõidukitüüp on kinnitatud Madalmaades (E 4) vastavalt eeskirjadele nr 12 ja 39. (1) Tüübiikinnitusnumbrid näitavad, et tüübiikinnituse saamise kuupäeval sisaldas eeskiri nr 12 muudatuste seeriat 03 ja eeskiri nr 39 muudatuste seeriat 04.

(1) Teine number on toodud vaid näiteks.

NÄIDIS C

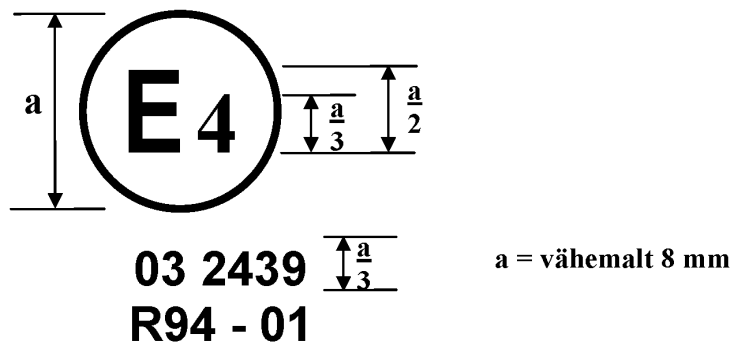
(vt käesoleva eeskirja punkti 4.3.4)

Rooliseadmele kinnitatud eespool kujutatud tüübikinnitusmärk näitab, et asjaomane rooliseadme tüüp on seoses juhi kaitsega roolimehhanismi eest kokkupõrke korral saanud tüübikinnituse Madalmaades (E 4) vastavalt eeskirjale nr 12, mida on muudetud muudatuste seeriaga 03.

NÄIDIS D

(vt käesoleva eeskirja punkti 4.3.4.3)

Rooliseadmele kinnitatud eespool kujutatud tüübikinnitusmärk näitab, et asjaomane rooliseadme tüüp on seoses juhi kaitsega roolimehhanismi eest kokkupõrke korral saanud tüübikinnituse Madalmaades (E 4) vastavalt eeskirja nr 12 punktidele 5.2.1 ja/või 5.3.1, mida on muudetud muudatuste seeriaga 03.

3. LISA

LAUPKOKKUPÖRKEKATSE VASTU TÕKE

1. EESMÄRK

Katse eesmärk on kindlaks teha, kas sõiduk vastab punktis 5.1. sätestatud nõuetele.

2. SEADMED, KATSEKORD JA MÕÕTEVAHENDID

2.1. Katsetusala

Katsetusala peab olema piisavalt suur, et sinna mahuks kiirendusrada, tõke ja katsete jaoks vajalikud tehnilised seadmed. Raja viimane osa vähemalt 5 m enne tõket peab olema horisontaalne (kalle meetri kohta alla 3 %), tasane ja sile.

2.2. Tõke

Tõke on raudbetoonplokk, mis on esiküljest vähemalt 3 m lai ja vähemalt 1,5 m kõrge. Tõke peab olema nii paks, et selle mass oleks vähemalt 70 tonni. Esikülge peab olema tasane, vertikaalne ja kiirendusraja teljega risti. See peab olema kaetud heas seisukorras 20 ± 1 mm paksuste vineertahvlitega. Vineertahvlite ja tõkke vahele võib paigutada 25 mm paksuse terasplaadi. Samuti võib kasutada erinevate omadustega tõket, tingimusel, et kokkupõrkepind on suurem kui katsetatava sõiduki laupkokkupõrke pind, ning tingimusel, et sellega saadakse samaväärsed tulemused.

2.3. Sõiduki liikumapanemine

Kokkupõrke ajal ei tohi sõidukit mõjutada enam ükski juhtimis- ega liikumapanev lisaseade. Sõiduk jõuab takistuseeni tõkkega risti: sõiduki esiosa keskvertikaaljoone ja tõkke keskvertikaaljoone vaheline maksimaalne lubatud põikihälve on ± 30 cm.

2.4. Sõiduki seisukord

2.4.1. Katseteks tuleb sõiduk varustada kas kõigi tavapäraste osade ja varustusega, mis kuuluvad selle tühimagi hulka, või peab sõiduk olema sellises seisukorras, mis rahuldab seda nõuet sõitjateruumi osade ja varustuse ning sõidukorras sõiduki kui terviku massi jaotuse osas.

Olenemata punkti 5.1. sätestest võib tootja taotlusel katse läbi viia oma kohale paigutatud mannekeenidega, tingimusel, et need kunagi ei takista roolimehhanismi liikumist. Katse tegemisel ei võeta mannekeenide massi arvesse.

2.4.2. Kui sõiduk liigub väliste vahendite abil, täidetakse kütusetoitesüsteem vähemalt 90 % ulatuses süttimatu vedelikuga, mille tihedus on 0,7 kuni 1. Kõik muud süsteemid (pidurivedeliku mahutid, radiaator jne) võivad olla tühjad.

2.4.3. Kui sõiduk sõidab oma mootori jõul, peab kütusepaak olema vähemalt 90 % täis. Kõik muud mahutid peavad olema täis.

Kui tootja soovib ja tehniline teenistus sellega nõus on, võib mootori kütuseoide olla väikesemahulises lisapaagis. Sellisel juhul täidetakse kütusepaak vähemalt 90 % ulatuses süttimatu vedelikuga, mille tihedus on 0,7 kuni 1.

2.4.4. Kui tootja soovib, võib katsete läbiviimise eest vastutav tehniline teenistus lubada muude eeskirjadega ettenähtud katseteks (sealhulgas katsed, mis võivad mõjuda selle konstruktsioonidele) kasutatavat sõidukit kasutada ka käesoleva eeskirjaga ettenähtud katsete tegemiseks.

2.4.5. Reguleeritav rooliratas tuleb panna tootja poolt ettenähtud normaalasendisse, kõnealuste andmete puudumise korral keskasendisse reguleerimisulatuse piirväärtuste vahel.

2.5. Kiirus kokkupõrkel

Kiirus peab kokkupõrke ajal olema 48,3 km/h (30 miili/h) kuni 53,1 km/h (33 miili/h). Kuid kui katse on tehtud suurema kiirusega kokkupõrkel ja sõiduk on vastanud sätestatud nõuetele, loetakse katse rahuldavaks.

2.6. Mõõtevahendid

Punktis 2.5. kirjeldatud kiiruse salvestamiseks kasutatava vahendi täpsus peab olema 1 %.

3. TULEMUSED

3.1. Rooliseadme tahapole ja ülespoole liikumise kindlakstegemiseks tuleb kokkupõrke ajal salvestada ⁽¹⁾ roolisamba (ja -võlli) ning sõidukil kokkupõrkest mõjutamata punkti vahelise vahemaa muutus; seda vahemaad mõõdetakse horisontaalselt ⁽²⁾ sõiduki pikiteljega paralleelselt ning vertikaalselt selle teljega ristisuunas. Tahapole ja ülespoole liikumiseks loetakse selle muutuse salvestustest saadud suurim väärtus.

3.2. Pärast katset kirjeldatakse sõiduki purustusi kirjalikus protokollis; sõiduki järgmistest vaadetest tuleb teha vähemalt üks foto:

3.2.1. küljed (vasak ja parem),

3.2.2. esiosa,

3.2.3. põhi,

3.2.4. mõjutatud ala sõitjateruumis.

4. KORREKTSIOONITEGURID

4.1. Märkus

V Salvestatud kiirus km/h

m_0 Käesoleva lisa punktis 2.4. määratletud seisukorras oleva tüübinäidise mass

m_1 Katseseadmega tüübinäidise mass

D_0 Kokkupõrke ajal mõõdetud vahemaa muutus, nagu see on määratletud käesoleva lisa punktis 3.1.

D_1 Katsetulemuste kindlaksmääramiseks kasutatud vahemaa muutus

$K_1 =$ väärtuste $\frac{(48,3)^2}{V}$ ja 0,83 seast suurim

$K_2 =$ väärtuste m_0/m_1 ja 0,8 seast suurim.

4.2. Korrigeeritud muutus D_1 , mida kasutatakse tüübinäidise vastavuse käesoleva eeskirja nõuetega, arvutatakse järgmise valemi abil:

$$D_1 = D_0 \cdot K_1 \cdot K_2$$

4.3. Laupkokkupõrkekatses vastu tõke ei ole vajalik siis, kui sõiduk on vaatlusaluse tüübinäidisega identne käesoleva eeskirja punktis 2.2. määratletud karakteristikute poolest, kuid kui selle mass m_1 on suurem kui m_0 , kui m_1 ei ole suurem kui $1,25 m_0$ ja kui muutusest D_1 valemi $D_2 = (m_1/m_0) \cdot D_1$ abil saadud korrigeeritud muutus D_2 on selline, mis näitab, et see uus sõiduk vastab siiski käesoleva eeskirja punkti 5. nõuetele.

5. SAMAVÄÄRNE KATSEKORD

5.1. Tüübikinnitusi väljaandva asutuse äranägemisel võib lubada alternatiivsete katsete tegemist, kui nende samaväärsust saab tõestada. Tüübikinnitusdokumentidele lisatakse protokoll, milles kirjeldatakse kasutatud meetodit ja saadud tulemusi või esitatakse põhjus, miks katset ei tehtud.

5.2. Alternatiivse meetodi samaväärsuse peab tõestama tootja või tema esindaja, kes seda meetodit kasutada soovib.

⁽¹⁾ Salvestuse võib asendada maksimaalsete mõõtmistega.

⁽²⁾ „Horisontaalselt” tähendab sõitjateruumi suhtes, kui sõiduk on enne katset liikumatu, mitte sõiduki liikumise ajal maapinna suhtes, ja „vertikaalselt” tähendab horisontaalsuunaga risti ülespoole.

4. LISA

MANNEKEENI ÜLAKEHA KATSE

1. EESMÄRK

Katse eesmärk on kindlaks teha, kas sõiduk vastab käesoleva eeskirja punktis 5.2 sätestatud nõuetele.

2. SEADMED, KATSEKORD JA MÕÕTEVAHENDID

2.1. Rooliseadme paigaldamine

- 2.1.1. Seade paigaldatakse sõiduki esiossa, mis saadakse, lõigates kere esiistmete tasandil risti, ning võimaluse korral kõrvaldatakse katus, tuuleklaas ja ukсед. Osa kinnitatakse tugevasti katsestendi külge, et see mannekeeni ülakeha mõjul ei liiguks.

Rooliseadme paigaldusnurga lubatud hälve on valmistaja poolt ettenähtud kaldenurgast ± 2 kraadi.

- 2.1.2. Tootja taotlusel ja kokkuleppel tehnilise teenistusega võib rooliseadme paigaldada siiski raamistikule, mis simuleerib roolimehhanismi paigaldust, eeldusel, et raamistikul/roolimehhanismikoostul on võrreldes tegeliku kere esiosa/roolimehhanismikoostuga:

- 2.1.2.1. samasugune geomeetriline paigutus ja

- 2.1.2.2. suurem jäikus.

- 2.1.3. Rooliseadme paigaldus, kui taotletakse ainult rooliseadme tüübikinnitust. Rooliseadet katsetatakse koos kattega. Rooliseadme ja katsestendi vahel peab olema vähemalt 100 mm vaba ruumi. Roolivõll kinnitatakse kindlalt katsestendi külge, nii et roolivõll löögi tagajärjel ei liiguks (vt joonis 2).

2.2. Rooliseadme paigaldus katseteks

- 2.2.1. Esimese katse ajal pööratakse rooliseadet nii, et selle kõige jäigem kodar on mannekeeni ülakeha kokkupuutepunktiga risti; kui rooliseade on rooliratas, korratakse katset rooliratta kõige painduvama osaga, mis asetatakse selle kokkupuutepunktiga risti. Reguleeritava rooliseadme puhul tehakse mõlemad katsed nii, et ratas on tootja poolt ettenähtud normaalasendis, kõnealuste andmete puudumise korral keskasendis reguleerimisulatuse piirväärtuste vahel.

- 2.2.2. Kui sõiduk on varustatud rooliratta kallet ja asendit reguleeriva seadmega, tehakse katse nii, et rooliratas on tootja poolt ettenähtud normaalasendis, mida labor peab energia neeldumise seisukohast representatiivseks.

- 2.2.3. Kui rooliseade on varustatud turvapadjaga, tehakse katse täispuhutud turvapadjaga. Tootja taotlusel ja kokkuleppel tehnilise teenistusega võib katse teha täispuhumata turvapadjaga.

2.3. Mannekeeni ülakeha

Mannekeeni ülakeha kuju, mõõtmed, mass ja karakteristikud peavad vastama käesoleva lisa liites kirjeldatule.

2.4. Jõudude mõõtmine

- 2.4.1. Mõõtmisi tehakse horisontaalselt ja sõiduki pikitelje suhtes paralleelselt mõjuva maksimaalse jõuga, mis rakendub mannekeeni ülakehale kokkupõrke tagajärjel vastu rooliseadet.

- 2.4.2. Seda jõudu võib mõõta otse või kaudselt või arvutada katse käigus salvestatud väärtuste põhjal.

2.5. Mannekeeni ülakeha tõukamine

2.5.1. Tõukamiseks võib kasutada mis tahes meetodit, eeldusel, et kui mannekeeni ülakeha lööb vastu rooliseadet, puudub sellel igasugune ühendus tõukava seadmega. Mannekeeni ülakeha peab lööma seda seadet sõiduki pikiteljega paralleelsel umbes sirgjoonelisel trajektoiril.

2.5.2. Mannekeeni ülakeha eritähisega märgistatud H-punkti kohandatakse nii, et enne lööki on see sõiduki tootja osutatud R-punkti läbival horisontaaltasapinnal.

2.6. Kiirus

Mannekeeni ülakeha lööb rooliseadet kiirusega $24,1 \text{ km/h} + 1,2$ ($15 \text{ miili/h} + 0,8$). Kui katse on tehtud suurema kiirusega kokkupõrkel ja rooliseade on vastanud sätestatud nõuetele, loetakse katse siiski rahuldavaks.

2.7. Mõõtevahendid

2.7.1. Käesoleva eeskirja punktis 5.2 osutatud parameetrite salvestamiseks kasutatud vahenditega peab saama mõõta järgmise täpsusega:

2.7.1.1. mannekeeni ülakeha kiirus: $\pm 2 \%$;

2.7.1.2. aja salvestamine: $1/1\,000$ sekundit.

2.7.1.3. Katse analüüsimiseks kasutatavatel salvestustel ja filmidel märgitakse ära löögi algus (nullpunkt) hetkel, mil mannekeeni ülakeha puutub esmakordselt kokku rooliseadmega.

2.7.1.4. Jõu mõõtmine

Kasutatud vahendid peavad vastama standardile ISO 6487-1987, kui käesolevas eeskirjas ei ole sätestatud teisiti.

2.7.1.4.1. Kui roolimehhanismile on lisatud koormusandurid,

peab kanali amplituudiklass olema $1\,960 \text{ daN}$ ($2\,000 \text{ kg}$) ja kanali sagedusklass 600 Hz .

2.7.1.4.2. Mannekeeni ülakehale lisatud kiirendusmõõturid või koormusandurid. Kaks samasuunalist kiirendusmõõturit tuleb asetada sümmeetriliselt mannekeeni ülakeha raskuskeskmega risti olevale tasapinnale. Kanali amplituudiklass peab olema 60 g ja kanali sagedusklass 180 Hz . Kiirendusmõõturite arvu ja asukohaga seoses on lubatud kasutada muid meetodeid, näiteks võib katseseadmed jagada üksikosadeks raskuskeskmes, kuhu kiirendusmõõturid on sõiduki pikiteljega horisontaalse ja paralleelse kiirenduse mõõtmiseks asetatud.

Saadud jõud on jõud, mis vastab mannekeeni ülakeha kõigi osade arvutuslikule või mõõdetud maksimaalsele kogujõule.

2.8. Ümbritseva õhu temperatuur: stabiliseeritud $20 \text{ °C} \pm 5 \text{ °C}$.

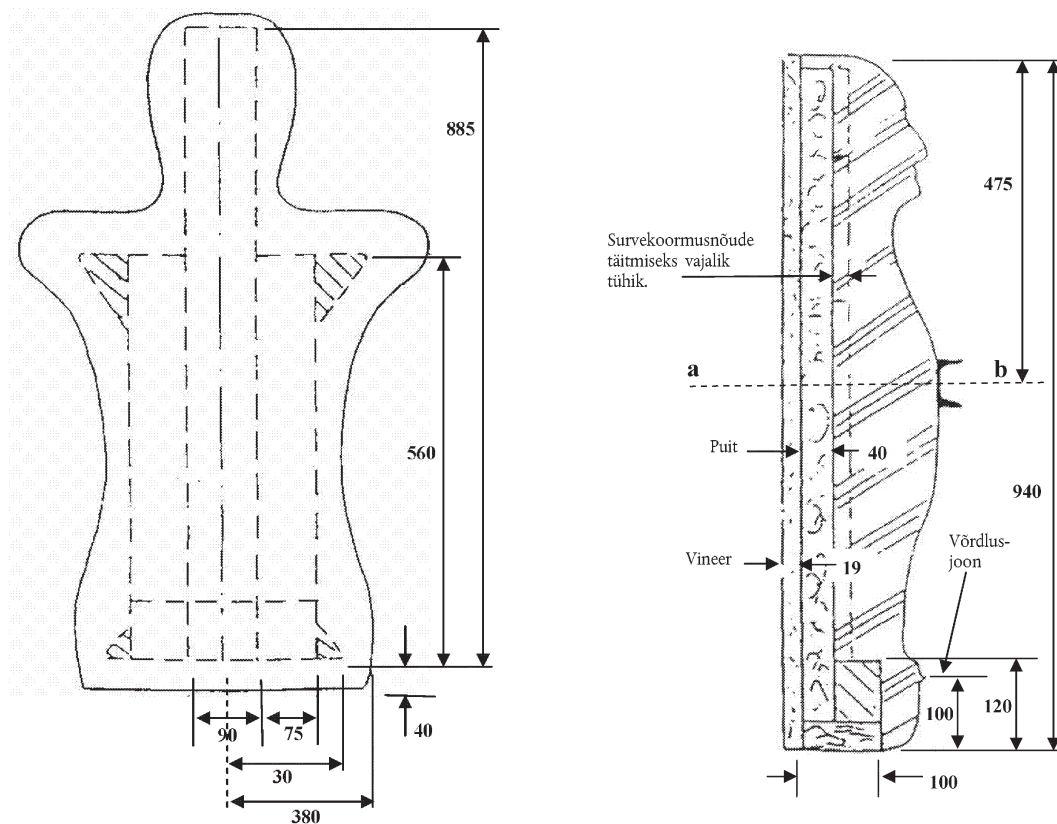
3. TULEMUSED

3.1. Pärast katset tehakse roolimehhanismi tekitatud purustused kindlaks ja neid kirjeldatakse kirjalikus protokollis; rooliseadme/roolisamba/armatuurlaua piirkonnast tehakse vähemalt üks kül- ja esivaateline foto.

3.2. Jõu suurim väärtus mõõdetakse või arvutatakse punkti 2.4 kohaselt.

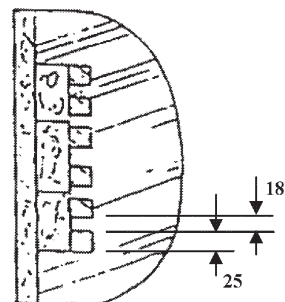
Liide

(Mass: 34–36 kg. Keskmist inimest kujutava torsokujulise mannekeeni ülakeha)

Vedrukonstant: 107–143 kgf/cm.

Rinna külge kinnitatakse joonise kohaselt 100 mm varras, mis on pööratud 90° ülakeha pikitelje poole ja on paralleelne tagaplaadiga. Koormust mõõdetakse siis, kui varras on liikunud 12,7 mm mannekeeni ülakeha sisse.

lõige a - b

Kõik mõõtmed on millimeetrites.

Kummilaadne materjal, mis on kinnitatud tagaplaadile.

5. LISA

Peakujulise katseseadme katse

1. EESMÄRK

Katse eesmärk on kindlaks teha, kas rooliseade vastab punktis 5.3 sätestatud nõuetele.

2. SEADMED, KATSEKORD JA MÕÕTEVAHENDID

2.1. Üldist

2.1.1. Rooliseadet katsetatakse koos kattega.

2.1.2. Kui rooliseade on varustatud turvapadjaga, tehakse katse täispuhutud turvapadjaga. Tootja taotlusel ja kokkuleppel tehnilise teenistusega võib katse teha täispuhumata turvapadjaga.

2.2. **Rooliseadme paigaldus, kui taotletakse rooliseadme tüübikinnitust seoses sõiduki tüübikinnitusega**

2.2.1. Seade paigaldatakse sõiduki esiossa, mis saadakse, lõigates kere esiistmete tasandil risti, ning võimaluse korral kõrvaldatakse katus, tuuleklaas ja ukсед.

Osa kinnitatakse tugevasti katsestendi külge, et see peakujulise katseseadme mõjul ei liiguks.

Rooliseadme paigaldusnurga lubatud hälve on valmistajapoolsest kaldenurgast ± 2 kraadi.

2.2.2. Tootja taotlusel ja kokkuleppel tehnilise teenistusega võib rooliseadme paigaldada raamistikule, mis simuleerib roolimehhanismi paigaldust, eeldusel, et raamistikul/roolimehhanismikoostul on võrreldes tegeliku kere esi-osa/roolimehhanismikoostuga:

2.2.2.1. samasugune geomeetriline paigutus ja

2.2.2.2. suurem jäikus.

2.3. **Rooliseadme paigaldus, kui taotletakse ainult rooliseadme tüübikinnitust**

Rooliseadet katsetatakse koos kattega. Rooliseadme ja katsestendi vahel peab olema vähemalt 100 mm vaba ruumi. Roolivõll kinnitatakse kindlalt katsestendi külge, nii et roolivõll löögi tagajärjel ei liiguks (vt joonis 1).

2.3.1. Tootja taotlusel võib katse siiski teha punktis 2.2 kirjeldatud tingimustel. Sellisel juhul kehtib tüübikinnitus ainult kindlaksmääratud sõidukitüübile (sõidukitüüpidele).

3. KATSESEADE

3.1. Seade koosneb täielikult juhitavast lineaarsest jäigast löökkehast, mille mass on 6,8 kg. Sellel on poolkerakujuline löögipind läbimõõduga 165 mm.

3.2. Peakujulisel katseseadmel on kaks kiirendusmõõdikut ja kiirusemõõdik, mis on suutelised tegema mõõtmisi löögi suunas.

3.3. Mõõtevahendid

3.3.1. Kasutatavad mõõtevahendid peavad vastama standardile ISO 6487-1987. Lisaks peavad neil olema järgmised karakteristikud:

3.3.2. Kiirendus

kanali amplituudiklass 150 g

Kanali sagedusklass 600 Hz.

3.3.3. Kiirus

Täpsus $\pm 1\%$

3.3.4. Aja salvestamine

Mõõteriistad peavad võimaldama salvestada tegevust kogu selle kestuse jooksul ning võtta näitusid ühe tuhandiku sekundi täpsusega. Katse analüüsimiseks kasutatavatel salvestustel märgitakse ära löögi algus hetkel, mil löökkeha puutub esmakordselt rooliseadmega kokku.

4. KATSEKORD

4.1. Rooliseadme tasapind pannakse löögisuunaga risti.

4.2. Löökkatse tehakse iga rooliseadme tüübiga maksimaalselt neljas ja minimaalselt kolmes asendis. Iga löökkatse jaoks tuleb võtta uus rooliseade. Järjestikuste löökkatsete puhul peab löökkeha keskjooneline telg ühtima ühega järgmistest punktidest:

4.2.1. roolirattarummu kese;

4.2.2. kõige jäigema või enim toetatud kodara ja roolirõnga siseserva ühenduskoht;

4.2.3. roolirõnga lühima toestamata ja kodarata kaare keskpunkt;

4.2.4. tüübikinnitus välja andva asutuse äranägemisel rooliseadme halvim asend.

4.3. Löökkeha lööb vastu rooliseadet kiirusel 24,1 km/h; kiirus saavutatakse ainult liikumapaneva jõu abil või kasutades liikumapanevat lisaseadet.

5. TULEMUSED

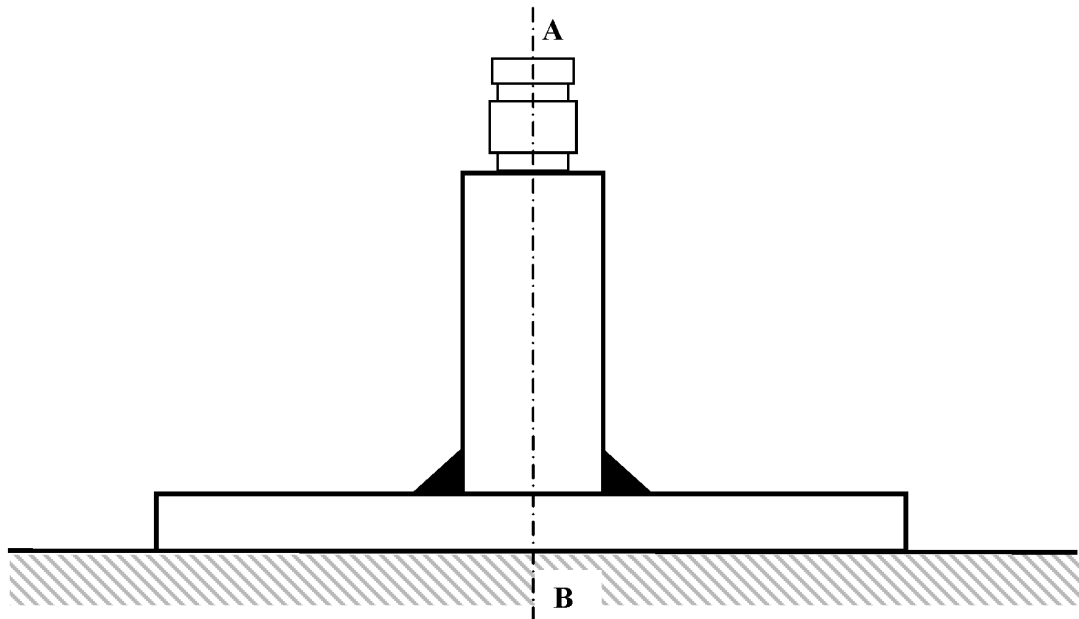
5.1. Eespool kirjeldatud korra kohaselt tehtud katsetes loetakse löökkeha aeglustusmääraks kahe aeglustumõõdiku üheaegse näidu keskmine.

6. SAMAVÄÄRNE KATSEKORD

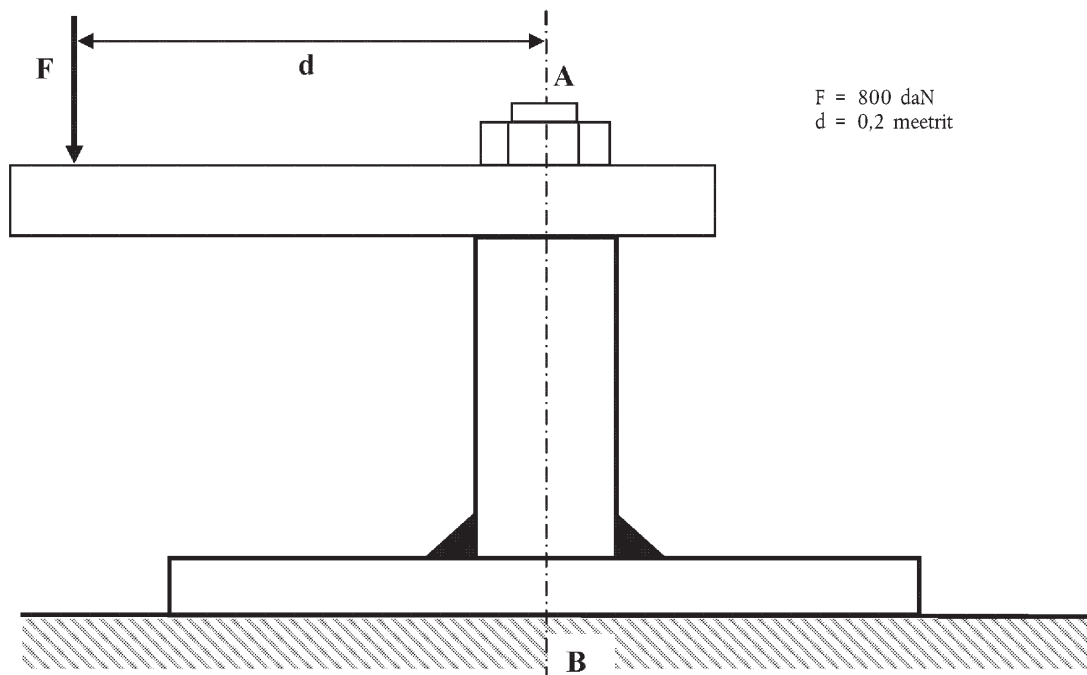
6.1. Tüübikinnitusi väljaandva asutuse äranägemisel võib lubada alternatiivsete katsete tegemist, kui nende samaväärsust saab tõestada. Sellisel juhul lisatakse tüübikinnitusdokumentidele protokoll, milles kirjeldatakse kasutatud meetodit ja saadud tulemusi.

6.2. Alternatiivse meetodi samaväärsuse peab tõestama tootja või tema esindaja, kes seda meetodit kasutada soovib.

Joonis 1a
Katsesend

Joonis 1b
Katsesendi jäikuse mõõtmine

800 daN suuruse koormuse juures, mis punkti B suhtes annab 160 mdaN jõumomendi, peab punkt A nihkuma igas suunas vähem kui 2 mm

6. LISA

H-punkti ja mootorsõidukis istuvas asendis juhi või kaassõitja torso tegeliku kaldenurga kindlaksmääramine

1. EESMÄRK
Käesolevas lisas kirjeldatud meetodit kasutatakse H-punkti ja mootorsõidukis ühes või mitmes istuvas asendis juhi või kaassõitja torso tegeliku kaldenurga kindlaksmääramiseks ning selleks, et kontrollida sõiduki tootja esitatud tehniliste andmete vastavust mõõdetud andmetele. (1)
2. MÕISTED
Käesolevas lisas kasutatakse järgmisi mõisteid.
  - 2.1. Võrdlusandmed – üks või mitu järgmistest istumisasendi omadustest:
    - 2.1.1. H-punkt ja R-punkt ning nende suhe,
    - 2.1.2. torso tegelik ja arvutuslik kaldenurk ning nende suhe.
  - 2.2. Kolmemõõtmeline H-punkti aparaat (3-DH-aparaat) – seade, mida kasutatakse H-punkti ja torso tegeliku kaldenurga määramiseks. Seda seadet on kirjeldatud käesoleva lisa 1. liites.
  - 2.3. H-punkt – torso ja reie pöördetsenter 3-DH-aparaadil, mis on paigaldatud sõiduki istmele vastavalt allpool toodud punktile 4. H-punkt asub aparaadi telgjoone keskpunktis. Telgjoon paikneb H-punkti kontrollnuppude vahel, mis asuvad 3-DH-aparaadi kummalgi küljel. Teoreetiliselt vastab H-punkt R-punktile (hälbed on toodud allpool punktis 3.2.2). Kui H-punkt on punktis 4 kirjeldatud menetluse kohaselt kindlaks määratud, loetakse H-punkt fikseerituks istmepolstri suhtes ja koos sellega liikuvaks, kui istet reguleeritakse.
  - 2.4. R-punkt ehk istme võrdluspunkt – arvutuslik punkt, mis on sõiduki tootja poolt iga istumisasendi jaoks kolmemõõtmelise taustsüsteemi abil kindlaks määratud.
  - 2.5. Torsojoon – 3-DH-aparaadi mõõtepea telgjoon, kui mõõtepea on kõige tagumises asendis.
  - 2.6. Torso tegelik kaldenurk – läbi H-punkti kulgeva vertikaaljoone ja torsojoone vaheline nurk, mille mõõtmiseks on kasutatud 3-DH-aparaadi selja kaldenurga mõõturit. Torso tegelik kaldenurk vastab teoreetiliselt torso arvutuslikule kaldenurgale (vt hälbed punktis 3.2.2 allpool).
  - 2.7. Torso arvutuslik kaldenurk – nurk, mis on mõõdetud läbi R-punkti kulgeva vertikaaljoone ja torsojoone vahel asendis, mis vastab tootja määratud ja projektis ettenähtud seljatoeasendile.
  - 2.8. Sõitja sümmeetriatasand (C/LO) – 3-DH-aparaadi kesktasand iga istekoha puhul, kuhu aparaat on paigutatud; seda tasandit kujutab H-punkti koordinaat Y-teljel. Ühekohalistel istmetel langeb istme sümmeetriatasand kokku sõitja sümmeetriatasandiga. Muudel istmetel määrab sõitja sümmeetriatasandi tootja.
  - 2.9. Kolmemõõtmeline taustsüsteem – süsteem, mida on kirjeldatud käesoleva lisa 2. liites.
  - 2.10. Koordinaatmärgid – füüsilised punktid (avad, pinnad, märgid või süvendid) sõiduki kerel, mis on tootja poolt ette nähtud.
  - 2.11. Sõiduki mõõteasend – sõiduki asend, mis on kindlaks määratud koordinaatmärkide koordinaatidega kolmemõõtmelises taustsüsteemis.

(1) Kõikides istumisasendites, v.a esiistmete puhul, võib pädeva asutuse äranägemisel kasutada võrdluseks tootja märgitud R-punkti, kui H-punkti ei saa määrata 3-D H-aparaati kasutades või sätestatud korras.

3. NÕUDED

3.1. Andmete esitamine

Iga istumisasendi kohta, mille puhul on vaja võrdlusandmeid, et tõendada vastavust käesoleva eeskirja sätetele, tuleb esitada kas kõik järgmised andmed või asjakohane valik neist vormis, millele on osutatud käesoleva lisa 3. liites:

3.1.1. R-punkti koordinaadid kolmemõõtmelise taustsüsteemi suhtes;

3.1.2. torso arvutuslik kaldenurk;

3.1.3. kogu teave, mis on vajalik istme reguleerimiseks mõõteasendisse (kui see on reguleeritav), mis on sätestatud allpool punktis 4.3.

3.2. Mõõteandmete ja tootja andmete suhe

3.2.1. H-punkti koordinaate ja torso tegeliku kaldenurga suurust, mis on saadud allpool punktis 4 sätestatud menetluse tulemusel, võrreldakse vastavalt R-punkti koordinaatidega ja sõiduki tootja nimetatud torso arvutusliku kaldenurgaga.

3.2.2. R- ja H-punktide suhtelisi asukohti ning torso arvutusliku kaldenurga ja tegeliku kaldenurga suhet võib antud istumisasendi korral pidada rahuldavaks, kui H-punkt, määratuna oma koordinaatide kaudu, asetseb 50 mm küljepikkusega horisontaalsete ja vertikaalsete külgedega ruudu piirides, mille diagonaalid ristuvad R-punktis, ja kui torso tegeliku kaldenurga erinevus arvutuslikust kaldenurgast jääb 5° piiridesse.

3.2.3. Kui need tingimused on täidetud, kasutatakse käesoleva eeskirja sätetele vastavuse tõendamiseks R-punkti ja torso arvutuslikku kaldenurka.

3.2.4. Kui H-punkt või torso tegelik kaldenurk ei vasta punkti 3.2.2 nõuetele, määratakse H-punkt ja torso tegelik kaldenurk veel kaks korda (kokku kolm korda). Kui nendest kolmest toimingust kahe tulemused vastavad nõuetele, kohaldatakse punktis 3.2.3 nimetatud tingimusi.

3.2.5. Kui vähemalt kahe punktis 3.2.4 kirjeldatud toimingu tulemused kolmest ei vasta punkti 3.2.2 nõuetele või kui tõendamine pole võimalik, sest sõiduki tootja ei ole esitanud teavet R-punkti asukohta või torso arvutusliku kaldenurga kohta, kasutatakse kolme mõõdetud punkti keset või kolme mõõdetud kaldenurga keskmist ning need loetakse kohaldatavaks kõigil juhtudel, kui käesolevas eeskirjas viidatakse R-punktile või torso arvutuslikule kaldenurgale.

4. H-PUNKTI JA TORSO TEGELIKU KALDENURGA MÄÄRAMISE KORD

4.1. Sõidukit hoitakse eelnevalt tootja äranägemisel temperatuuril 20 ± 10 °C, tagamaks, et istme materjal saavutab toatemperatuuri. Kui kontrollitaval istmel ei ole kunagi varem istunud, peab sellel istuma 70–80 kg kaaluv inimene kaks korda ühe minuti, et koolutada istmepolstrit ja seljatuge. Tootja nõudel jäävad kõik istme osad koormamata vähemalt 30 minutiks enne 3-DH-aparaadi paigaldamist.

4.2. Sõiduk peab olema punktis 2.11 kirjeldatud mõõteasendis.

4.3. Kui iste on reguleeritav, reguleeritakse see esmalt sõiduki tootja määratud kõige tagumisse tavalisse sõiduasendisse, arvestades ainult istme pikisuunalist reguleerimist ja mitte istme liikumist muul otstarbel kui tavalise sõiduasendi saavutamiseks. Kui istmel on ka muid reguleerimisviise, nt vertikaalsuunaline, kaldenurga või seljatoe asendi suhtes jne, reguleeritakse need seejärel sõiduki tootja määratud asendisse. Vedrustusega istmetel fikseeritakse vertikaalsuunas reguleeritud asend järgalt vastavalt tootja määratud tavalisele sõiduasendile.

4.4. Istumisasendi ala, mis puutub kokku 3-DH-aparaadiga, peab olema kaetud piisava suuruse ja sobiva koega musliin-puuvillkangaga (sile puuvillkangas, millel on 18,9 niiti cm² kohta ja mis kaalub 0,228 kg/m²) või samaväärsete omadustega trikookanga või lausriidega. Kui istet katsetatakse väljaspool sõidukit, peab põrand, kuhu iste asetatakse, olema samasuguste põhiomadustega ⁽¹⁾ kui sõiduki põrand, kus istet kavatsetakse kasutada.

⁽¹⁾ Kaldenurk, istme kinnituse kõrguse erinevus, pinna omadused jne.

- 4.5. 3-DH-aparaadi istmiku- ja seljaosa asetatakse nii, et sõitja sümmeetriasand (C/LO) langeb kokku 3-DH-aparaadi sümmeetriasandiga. Tootja nõudel võib 3-DH-aparaati nihutada C/LO-tasandi suhtes sissepoole, kui 3-DH-aparaat paikneb nii kaugel küljel, et istme serv takistab 3-DH-aparaadi loodimist.
- 4.6. Jalalaba- ja sääreosa kinnitatakse istmikuosale kas eraldi või kasutades T-profiili ja sääreosa. Läbi H-punkti kontrollnuppude kulgev joon peab olema maapinnaga paralleelne ja risti istme pikisuunalise sümmeetriasandiga.
- 4.7. 3-DH-aparaadi jalalaba- ja sääreosa reguleeritakse järgmiselt.
- 4.7.1. **Määratud istumisasend: juht ja eesmine välimine kaassõitja**
- 4.7.1.1. Nii jalalaba- kui ka sääreosa liigutatakse ettepoole niivisi, et jalad võtavad põrandal loomuliku asendi – vajaduse korral pedaalide vahel. Vasak jalalaba peab võimaluse korral olema ligikaudu sama kaugel 3-DH-aparaadi sümmeetriasapinnast vasakul kui parem jalalaba sellest paremal. 3-DH-aparaadi ristkaldelood seatakse horisontaalseks, reguleerides vajaduse korral uuesti istmikuosa või seades jalalaba- ja sääreosad tahapoole. Läbi H-punkti kontrollnuppude kulgev joon tuleb hoida istme pikisuunalise sümmeetriasandiga risti.
- 4.7.1.2. Kui vasakut jalga ei ole võimalik hoida parema jalaga paralleelselt ja vasakut jalalaba ei saa konstruktsioonile toetada, liigutatakse vasakut jalalaba, kuni see on toetatud asendis. Kontrollnupud peavad olema joondatud endist viisi.
- 4.7.2. **Määratud istumisasend: välimine tagumine**
- Tagaistmete või lisaistmete korral pannakse jalad tootja poolt ettenähtud asendisse. Kui jalalabad on sel juhul erinevatel põrandatasapindadel, kasutatakse jalga, mis puudutab esimesena esiistet, etalonina, ja teine jalalaba asetatakse nii, et seadme istmikuosa ristkaldelood näitab horisontaalasendit.
- 4.7.3. **Teised määratud istumisasendid:**
- Järgitakse punktis 4.7.1 kirjeldatud üldist korda, v.a asjaolu, et jalalabad tuleb asetada sõiduki tootja poolt ettenähtud viisil.
- 4.8. Lisatakse sääre- ja reieraskused ning 3-DH-aparaat looditakse.
- 4.9. Seljapaneel kallutatakse ette kõige eesmisse võimalikku asendisse ja 3-DH-aparaat tõmmatakse T-profiili kasutades istme seljatoest eemale. 3-DH-aparaat asetatakse uuesti istmele, kasutades ühte järgmistest meetoditest.
- 4.9.1. Kui 3-DH-aparaat kipub tahapoole libisema, toimitakse järgmiselt: 3-DH-aparaadil lastakse tahapoole libiseda, kuni T-profiilile ei ole enam vaja rakendada horisontaalset ettepoole suunatud hoidejõudu, st kuni istmikuosa läheb vastu istme seljatuge. Vajaduse korral korrigeeritakse sääreosa asendit.
- 4.9.2. Kui 3-DH-aparaat ei kipu tahapoole libisema, toimitakse järgmiselt: 3-DH-aparaati libistatakse tahapoole, rakendades T-profiilile horisontaalset tahapoole suunatud jõudu, kuni istmikuosa puudutab seljatuge (vt käesoleva lisa 1. liite joonis 2).
- 4.10. 3-DH-aparaadi selja- ja istmikuosale rakendatakse 100 ± 10 N suurust jõudu puusa nurga mõõturi ja T-profiili korpuse löikepunktis. Jõudu rakendatakse joone suunas, mis kulgeb läbi eespool nimetatud löikepunkti vahetult reieprofiili korpusest ülalpool asuvasse punkti (vt käesoleva lisa 1. liite joonis 2). Seejärel viiakse seljapaneel ettevaatlikult tagasi vastu istme seljatuge. Kogu ülejäänud toimingute ajal tuleb olla ettevaatlik, et vältida 3-DH-aparaadi libisemist ettepoole.
- 4.11. Paigaldatakse parem- ja vasakpoolne istmikuraskus ja seejärel ükshaaval kaheksa torsoraskust. 3-DH-aparaat hoitakse loodis.
- 4.12. Istme seljatoe survest vabastamiseks kallutatakse seljapaneeli ettepoole. 3-DH-aparaati õõtsutatakse kolm korda 10kraadise kaarega küljelt küljele (5° vertikaalsest sümmeetriasandist kummalegi poole), et kõrvaldada võimalik hõõrdumine 3-DH-aparaadi ja istme vahel.

Õõtsutamise ajal võib 3-DH-aparaadi T-profiil ettenähtud horisontaal- ja vertikaaljoontest kõrvale kalduda. Seepärast tuleb T-profiili paigal hoida, rakendades sellele õõtsutamise ajal piisavat külgsuunalist koormust. T-profiili paigalhoidmise ja 3-DH-aparaadi õõtsutamise juures tuleb olla ettevaatlik, tagamaks, et neile ei rakendata tahtmatult vertikaalset või ette- või tahasuunalist välist koormust.

3-DH-aparaadi labajalgu ei tohi selles etapis tõkestada ega kinni hoida. Kui labajalgade asend muutub, tuleb need hetkel sellesse asendisse jätta.

Seljapaneel viiakse ettevaatlikult tagasi vastu istme seljatuge ja kontrollitakse kahe vesiloodiga loodisolekut. Kui jalad on 3-DH-aparaadi õõtsutamisel ükskõik mil viisil liikunud, tuleb need järgmisel viisil uuesti kohale asetada.

Kumbki labajalg tõstetakse kordamööda põrandalt üles ainult niipalju, et see ei pääse rohkem liikuma. Tõstmise ajal võivad jalalabad vabalt pöörduda; neile ei tohi rakendada koormust eest ega küljelt. Kui mõlemad jalad on taas alumises asendis, peab kand puudutama selleks ettenähtud osa.

Vesiloodiga kontrollitakse külgsuunalist loodisolekut; vajaduse korral rakendatakse seljapaneeli ülemisele osale piisavat külgsuunalist koormust 3-DH-aparaadi istmikuosa loodimiseks istmel.

4.13. T-profiili kinni hoides, et hoida ära 3-DH-aparaadi ettepoole libisemine istmepadjal, toimitakse edasi järgmiselt:

a) viiakse seljapaneel tagasi vastu istme seljatuge;

b) vaheldumisi rakendatakse selja nurkprofiilile umbes torso keskosa kõrgusel tahapoole suunatud koormust kuni 25 N ja vabastatakse koormus, kuni puusa nurga mõõtur näitab, et pärast koormusest vabastamist on saavutatud stabiilne asend. Tuleb hoolitseda selle eest, et 3-DH-aparaadile ei rakenduks välist ülalt alla suunatud või külgsuunalist koormust. Kui 3-DH-aparaati on vaja uuesti loodida, kallutatakse seljapaneeli ettepoole, korratakse loodimist ja punktis 4.12 kirjeldatud protseduuri.

4.14. Tehakse kõik järgmised mõõtmised.

4.14.1. Mõõdetakse H-punkti koordinaadid kolmemõõtmelise taustsüsteemi suhtes.

4.14.2. Torso tegelik kaldenurk loetakse 3-DH-aparaadi selja kaldenurga mõõturilt, kui mõõtepea on kõige tagumises asendis.

4.15. Kui soovitakse 3-DH-aparaadi paigaldust korrata, peab iste enne seda olema koormamata vähemalt 30 minutit. 3-DH-seadet ei tohi istmele jätta kauemaks, kui on vaja katse sooritamiseks.

4.16. Kui sama istmerea istmeid võib käsitleda sarnastena (nt pinkiste, identsed istmed vms), määratakse igal istmereal ainult üks H-punkt ja üks torso tegelik kaldenurk. Sellisel juhul asetatakse käesoleva lisa 1. liites kirjeldatud 3-DH-aparaat kogu rea suhtes representatiivsele kohale. See koht on:

4.16.1. esimeses reas juhiiste;

4.16.2. tagumises reas/tagumistes ridades välimine iste.

1. liide

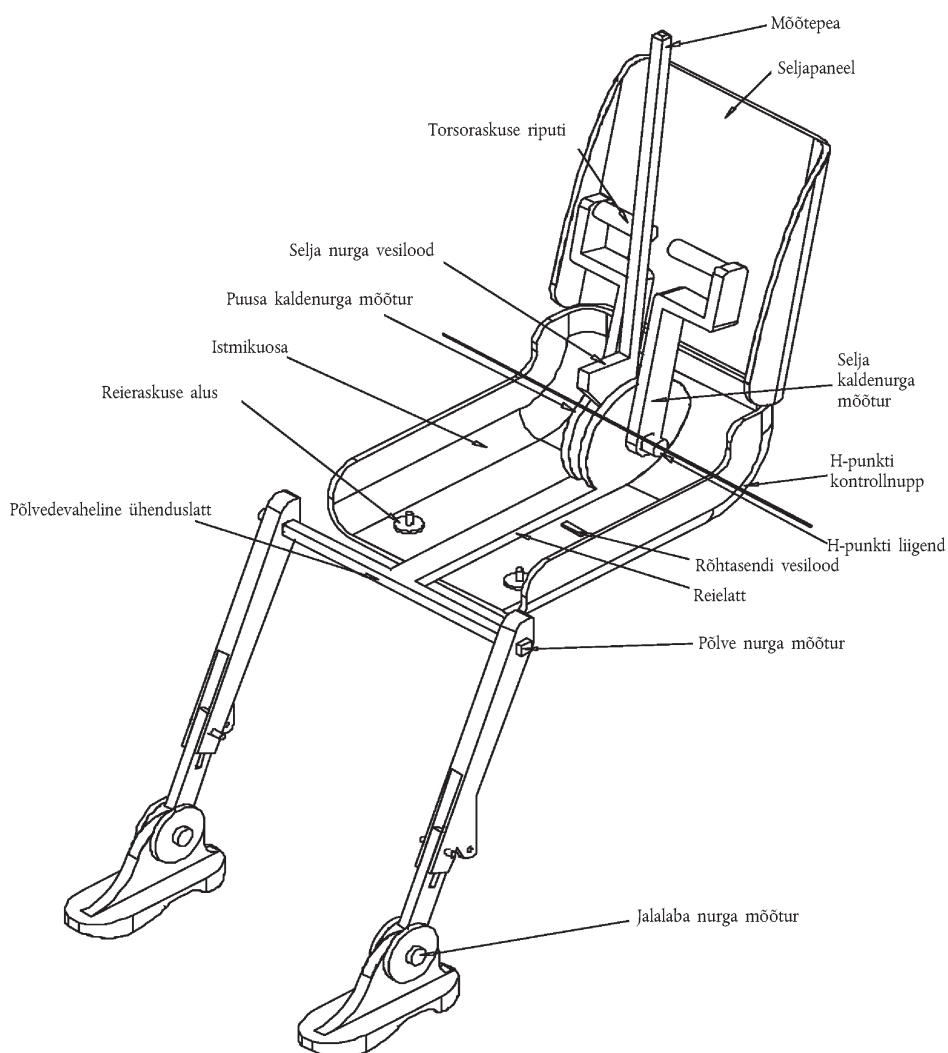
Kolmemõõtmelise H-punkti aparadi ⁽¹⁾ kirjeldus (3-D H aparaat)**1. Seljapaneel ja istmikuosa**

Seljapaneel ja istmikuosa on valmistatud tugevdatud plastist ja metallist; need jälgendavad inimese keret ja reisi ning on H-punktis mehaaniliselt liigendiga ühendatud. Mõõtepeale, mis on liigendiga paigaldatud H-punkti, kinnitatakse torso tegeliku kaldenurga mõõtmiseks nurgamõõtur. Istmikuosa külge kinnitatud reguleeritava reielatiga määratakse reite keskjoon ja seda kasutatakse puusa nurga mõõtmise nulljoonena.

2. Kere ja jalaosad

Sääreosad on istmikuosaga ühendatud põlvedevahelise ühenduslati kaudu, mis on reguleeritava reielati laienduseks külgsuunas. Sääreosadele on põlvede nurga mõõtmiseks kinnitatud nurgamõõturid. Kinga- ja jalalabaosad kalibreeritakse jalalaba nurga mõõtmiseks. Seade orienteeritakse ruumis kahe vesiloodi abil. Kereosa raskused asetatakse vastavatesse raskuskeskmetesse, nii et istmele avaldub 76 kg kaaluvale mehele vastav koormus. Tuleb veenduda, et 3-DH-aparaadi kõik liigendid liiguvad vabalt ilma märgatava hõõrdumiseta.

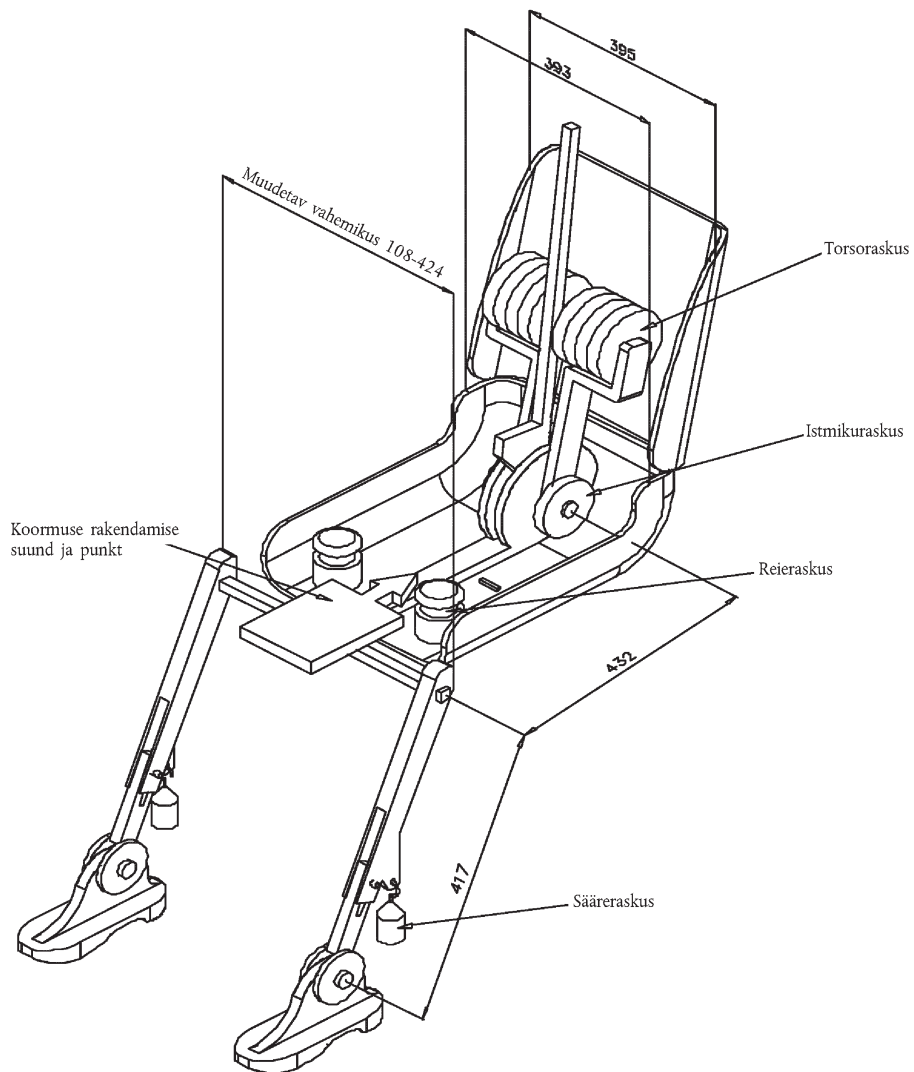
Joonis 1

3-D H aparadi osade nimetused

⁽¹⁾ Üksikasjaliku teabe saamiseks 3-DH-aparaadi konstruktsiooni kohta pöörduge: Society of Automotive Engineers (SAE), 400 Commonwealth Drive, Warrendale, Pennsylvania 15096, USA. Aparaat vastab ISO standardis 6549-1980 kirjeldatule.

Joonis 2

3-D H aparadi osade mõõtmed ja koormuse jaotus

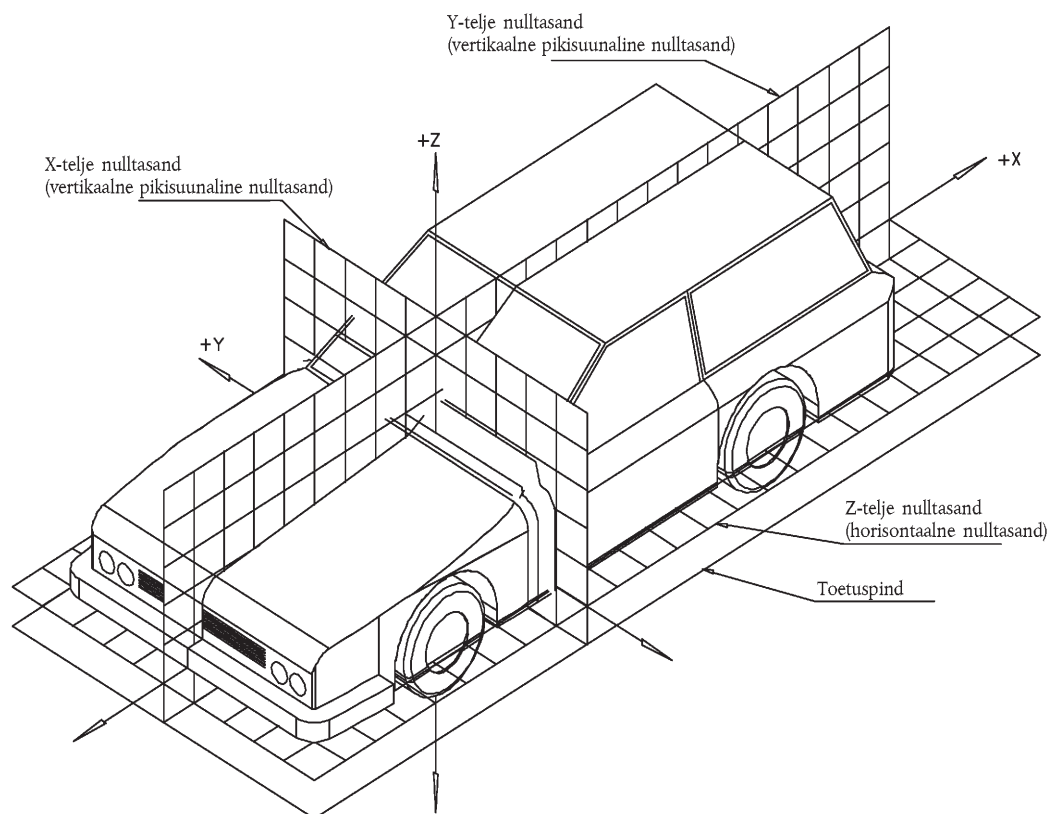

2. liide

Kolmemõõtmeline taustsüsteem

1. Kolmemõõtmeline taustsüsteem on määratud kolme ristuva tasandiga, mis on kindlaks määratud sõiduki tootja poolt (vt joonis). ⁽¹⁾
2. Sõiduki mõõteasendi kindlaksmääramiseks on sõiduk paigutatud toetuspinnale, nii et koordinaatmärkide koordinaadid vastavad tootja antud väärtustele.
3. R-punkti ja H-punkti koordinaadid määratakse sõiduki tootja antud koordinaatmärkide suhtes.

Joonis

Kolmemõõtmeline taustsüsteem

⁽¹⁾ Võrdlussüsteem vastab ISO standardile 4130-1978.

3. liide

Istumisasendite võrdlusandmed

1. Võrdlusandmete kodeerimine

Kõigi istumisasendite võrdlusandmed loetletakse järjest. Istumisasendid identifitseeritakse kahekohalise koodiga. Esimesel kohal on araabia number, mis tähistab istmerida, loendatuna sõiduki esiosast tagaosa suunas. Teisel kohal on suurtäht, mis tähistab istumisasendi asukohta reas sõidusuunas vaadatuna; kasutada tuleks järgmisi tähti:

L = vasak

C = keskmine

R = parem

2. Sõiduki mõõteasendi kirjeldus.

2.1. Koordinaatmärkide koordinaadid

X .....

Y .....

Z .....

3. Võrdlusandmete nimekiri

3.1. Istumisasend: .....

3.1.1. R-punkti koordinaadid

X .....

Y .....

Z .....

3.1.2. Torso arvutuslik kaldenurk .....

3.1.3. Istme reguleerimise tehnilised andmed ⁽¹⁾

horisontaalselt: .....

vertikaalselt: .....

istumisnurga suhtes: .....

torso kaldenurk: .....

Märkus: teiste istumisasendite võrdlusandmed on toodud punktides 3.2, 3.3 jne.

⁽¹⁾ Mittevajalik maha tõmmata.

III

(Euroopa Liidu lepingu kohaselt vastu võetud aktid)

EUROOPA LIIDU LEPINGU V JAOTISE KOHALELT VASTU VÕETUD AKTID

NÕUKOGU ÜHISMEEDE 2008/487/ÜVJP,

23. juuni 2008,

jalaväemiinide kasutamise, ladustamise, tootmise ja üleandmise keelustamise ning nende hävitamise 1997. aasta konventsiooni ülemaailmse kohaldamise ja rakendamise toetamiseks Euroopa julgeolekustrateegia raames

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artiklit 14,

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Ülemkogu võttis 12. detsembril 2003. aastal vastu Euroopa julgeolekustrateegia, milles kutsutakse üles arendama välja tõhusal mitmepoolsusel põhinev rahvusvaheline kord. Euroopa julgeolekustrateegias tunnustatakse, et rahvusvaheliste suhete põhimõtteliseks aluseks on ÜRO põhikirj. Euroopa Liidu jaoks on esmatähtis tugevdada ÜROd ning abistada teda piisava varustuse hankimisel, et ta saaks täita oma kohustusi ja tõhusalt tegutseda.
- (2) ÜRO Peaassamblee 10. detsembri 1996. aasta resolutsioonis 51/45 soovitati tungivalt kõigil riikidel pühendada tarmukalt tõhusa õiguslikult siduva rahvusvahelise lepingu sõlmimisele, et keelustada jalaväemiinide kasutamine, ladustamine, tootmine ja üleandmine.
- (3) Jalaväemiinide kasutamise, ladustamise, tootmise ja üleandmise keelustamise ning nende hävitamise konventsioon (edaspidi „konventsioon”) avati allakirjutamiseks 3. detsembril 1997 ning see jõustus 1. märtsil 1999. Konventsioon on ulatuslik rahvusvahelise õiguse akt, mis reguleerib kõiki jalaväemiinidega seotud aspekte, sealhulgas nende kasutamist, tootmist ja kaubandust, ohvriabi, demineerimist ja varude hävitamist.
- (4) 2004. aasta detsembris võtsid konventsiooni osalisriigid vastu Nairobi tegevuskava 2005–2009 ning jõudsid konventsiooni kõigi aspektide ülemaailmse kohaldamise ja rakendamise alastes mitmetes küsimustes ühisele arusaamale.

- (5) ÜRO Peaassamblee võttis 2007. aasta detsembris vastu resolutsiooni 62/41 konventsiooni rakendamise kohta, milles kutsuti kõiki riike, kes ei ole konventsioonile alla kirjutanud, seda viivitamata tegema, ning kõiki riike, kes on konventsioonile alla kirjutanud, kuid ei ole konventsiooni ratifitseerinud, seda viivitamata ratifitseerima, ning kõiki riike võimaluse korral edendama konventsiooniga ühinemist kahepoolsete, allpiirkondlike, piirkondlike ja mitmepoolsete kontaktide, teavitustegevuse, seminaride ja muude vahendite abil,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA ÜHISMEETME:

Artikkel 1

1. Jalaväemiinide kasutamise, ladustamise, tootmise ja üleandmise keelustamise ning nende hävitamise konventsiooni (edaspidi „konventsioon”) rakendamise toetamiseks kooskõlas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Peaassamblee resolutsiooniga 62/41 seab Euroopa Liit (EL) järgmised eesmärgid:

- a) edendada konventsiooni ülemaailmset kohaldamist ja toetada 2009. aastal aset leidva teise läbivaatamiskonverentsi ettevalmistamist;
- b) toetada konventsiooni osalisriikide poolset täielikku rakendamist.

2. Lõikes 1 nimetatud eesmärkide saavutamiseks viib EL ellu järgmised projektid:

- a) korraldab kuni kuus piirkondlikku või allpiirkondlikku seminari, et toetada konventsiooniga ühinemist ja selle ratifitseerimist, ning valmistab ette 2009. aastal aset leidva teise läbivaatamiskonverentsi;

b) osutab pidevat tehnilist abi ja korraldab kuni 25 sihipärase tehnilise abi alast visiiti osalisriikidesse, et teha soovitusi seoses konventsiooni täieliku rakendamisega.

Nende projektide üksikasjalik kirjeldus on esitatud lisas.

Artikkel 2

1. Käesoleva ühismeetme rakendamise eest vastutab eesistujariik, keda abistab nõukogu peasekretär/ühise välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja. Komisjon on sellesse täiel määral kaasatud.

2. Artikli 1 lõikes 2 nimetatud projektide tehnilist rakendamist teostab Genfis asuva Rahvusvahelise Humanitaardemineerimise Keskuse rakendamise toetusüksus (ISU/GICHD). Üksus täidab seda ülesannet eesistujariiki abistava peasekretäri/kõrge esindaja kontrolli all. Sel eesmärgil lepib peasekretär/kõrge esindaja ISU/GICHD-ga kokku vajalike korralduste osas.

3. Eesistujariik, peasekretär/kõrge esindaja ja komisjon annavad üksteisele regulaarselt teavet nimetatud projektide kohta kooskõlas oma vastava pädevusega.

Artikkel 3

1. Lähtesumma artikli 1 lõikes 2 nimetatud projektide rakendamiseks on 1 070 000 eurot, mis rahastatakse Euroopa Liidu üldeelarvest.

2. Kulutusi, mida rahastatakse lõikes 1 sätestatud summast, hallatakse vastavalt Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavatele menetlustele ja eeskirjadele.

3. Komisjon teostab järelevalvet lõikes 2 osutatud ning toetusena antava rahalise abi toel tehtud kulutuste nõuetekohase haldamise üle. Sellel eesmärgil sõlmib komisjon rahastamislepingu GICHD-ga. Rahastamislepingus sätestatakse, et

ISU/GICHD tagab ELi rahalise abi nähtavuse, mis vastab selle suurusele.

4. Komisjon püüab sõlmida lõikes 3 osutatud rahastamislepingu nii pea kui võimalik pärast käesoleva ühismeetme jõustumist. Ta teavitab nõukogu kõigist raskustest selles protsessis ning teatab rahastamislepingu sõlmimise kuupäeva.

Artikkel 4

Eesistujariik, keda abistab peasekretär/kõrge esindaja, annab nõukogule aru käesoleva ühismeetme rakendamisest ISU/GICHD rakendamise toetusüksuse poolt koostatavate korrapäraste aruannete alusel. Nimetatud aruanded on nõukogu läbiviidava hindamise aluseks. Komisjon on sellesse täiel määral kaasatud. Komisjon annab teavet käesoleva ühismeetme rakendamise finantsaspektide kohta.

Artikkel 5

Käesolev ühismeede jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Ühismeede kaotab kehtivuse 21 kuu möödumisel artikli 3 lõikes 3 nimetatud rahastamislepingu sõlmimisest või kuue kuu möödumisel pärast ühismeetme vastuvõtmist, kui selle perioodi jooksul ei ole sõlmitud rahastamislepingut.

Artikkel 6

Käesolev ühismeede avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas.

Luxembourg, 23. juuni 2008

Nõukogu nimel
eesistuja
I. JARC

LISA

1. Eesmärgid

Käesoleva ühismeetme üldisteks eesmärkideks on edendada konventsiooni ülemaailmset kohaldamist ning samuti toetada konventsiooni täielikku rakendamist selle osalisriikide poolt ja ettevalmistusi 2009. aastal toimuvaks konventsiooni teiseks läbivaatamiskonverentsiks. Tagatakse maksimaalne koostoime ELi teiste asjakohaste rahastamisvahenditega.

2. Projektid

2.1. Jalaväemiinide kasutamise, ladustamise, tootmise ja üleandmise keelustamise ning nende hävitamise konventsiooni ülemaailmse kohaldamise ja rakendamise edendamine ja 2009. aastal toimuva läbivaatamiskonverentsi ettevalmistamine.

2.1.1. Projekti eesmärk

Konventsiooniga ühinemise edendamine piirkondlike ja allpiirkondlike seminaride kaudu ning teise läbivaatamiskonverentsi ettevalmistamine.

2.1.2. Projekti kirjeldus

Korraldatakse kuni kuus piirkondlikku või allpiirkondlikku seminari, et teha ettevalmistusi teiseks läbivaatamiskonverentsiks ja soodustada konventsiooni edasist ülemaailmset kohaldamist.

2.1.3. Projekti tulemused

Konventsiooni osalisriikide arvu suurenemine ning konventsiooni ratifitseerimisest tulenevatele eesmärkidele ja kohustustele osutatava ülemaailmse huvi taastamine ning tulevaste osalisriikide vajaduste parem mõistmine seoses jalaväemiinide programmidega.

2009. aastal toimuva teise läbivaatamiskonverentsi parem ettevalmistamine, andes tõhusamat abi piirkondlikul tasandil ja kasutades võrgustike tegevust.

2.1.4. Seminaride toimumiskohad

ISU/GICHD rakendamise toetusüksus esitab piirkondlike seminaride võimalike toimumiskohtade loetelu, mille kinnitab eesistujariik, keda abistab nõukogu peasekretär/ühise välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja, konsulteerides nõukogu pädevate organitega.

Seminaride toimumiskohtade valimisel kasutatavate kriteeriumite hulka kuuluvad asjaomase riigi tahe ja pühendumus korraldada teatud piirkonnas seminar, piirkonna riikide pühendumuse tase seoses konventsiooniga ning vastava piirkondliku või allpiirkondliku organisatsiooni pühendumus, kui see on asjakohane.

2.1.5. Projekti kasusaajad

Konventsiooni osalisriigid ja selle osaliseks mitte olevad riigid piirkonnas, kus korraldatakse seminarid.

2.2. Konventsiooni täieliku rakendamise toetamine.**2.2.1. Projekti eesmärk**

Abistada konventsiooni osalisriike konventsiooni rakendamisel.

2.2.2. Projekti kirjeldus

Abistatakse konventsiooni osalisriike, kellel on parajasti käsil konventsioonist tulenevate kohustuste täitmine.

Korraldatakse tehnilise abi visiidid osalisriikidesse, et hinnata, kuidas riigid reageerivad konventsioonist tulenevatele kohustustele, ja antakse toetust kooskõlas muude asjakohaste käimasolevate programmide ja/või tegevuste, Nairobi tippkohtumise tulemuste ja iga-aastase arenguaruande tulemustega.

2.2.3. Projekti tulemused

— Paranevad teadmised riiklikul tasandil rakendamisel tehtud jõupingutustest, mille tulemusel võib EL võtta täiendavaid meetmeid.

- Nõu ja soovitude andmine tehniliste nõuete kohta, mis on vajalikud konventsioonist tulenevate kohustuste täitmiseks.
- Ajaomaste riiklike kavade väljatöötamine vastavalt konventsiooni kohastele kohustustele.

2.2.4. Projekti kasusaajad

Osalisriikidel palutakse esitada taotlused abi saamise kohta. Otsus tehakse vastavalt sellele, millises ulatuses on taotluse esitanud osalisriigid esitanud varasemat olukorda kirjeldava vajaliku taustinformatsiooni, võtnud sisulisi meetmeid tehniliste ekspertide visiidi toetamiseks ja näidanud valmisolekut kasutada täielikult ära tegevuste tulemusel saadud teavet.

Kasusaajate valikul võetakse arvesse võimalike kasusaajate poolt demineerimise ja varude hävitamise valdkonnas võetud kohustuste järgimist, arvestades konventsiooni osalisriikide kohtumistel kehtestatud tähtaegu.

ISU/GICHHD rakendamise toetusüksus esitab kasusaajate lõpliku loetelu, mille kinnitab eesistujariik, keda abistab nõukogu peasekretär/ühise välis- ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja, konsulteerides nõukogu pädevate organitega.

3. Kestus

Käesoleva ühismeetme rakendamise kogukestus on 21 kuud.

4. Rakendusüksus

Käesoleva ühismeetme rakendamise ja järelevalve eest vastutab eesistujariik, keda abistab peasekretär/kõrge esindaja. Tehnilise rakendamise teeb eesistujariik ülesandeks ISU/GICHHD-le.

ISU/GICHHD rakendamise toetusüksus tagab ELi rahalise abi nähtavuse, mis vastab selle suurusele.

5. Aruandlus

ISU/GICHHD rakendamise toetusüksus koostab pärast iga kavandatud seminari ja tehnilise abi alast visiiti üksikasjaliku aruande.
